Sakala

Asutanud C. R. Jakobson 1878

Laupäev, 16. november 2013 Nr 224 Viljandi maakonna päevaleht sakala.ajaleht.ee Hind 0,90 €

Entusiastlikud ponnistused tembeldada kinota Viljandi kultuuripealinnaks mõjuvad sama kohatult nagu puujalaga kaunitar missivõistluse trikoovoorus.

MARGUS HAAV
kultuurireporter

Tõik, et uued rongid pannakse sõitma samaviisi nagu vanad, arenguhüpet ei too.

KAUPO KASE,
Viljandi maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja

LK 3

Laglel sai reisikihk otsa

Suure-Jaani paisjärvele on pidama jäänud noor valgepõsk-lagle. Selle asemel et Hollandisse lennata, veedab ta siin sinikael-partide seltsis mõnusalt aega.

LK 5

Üks töökas inimene

Kui paluda kõigi eelduste kohaselt Viljandi valla juhiks valitava Ene Saare tuttavatel teda kirjeldada, nimetavad nood esmajoones silmapaistvat töövõimet. Mõnikord olevat raske temaga ühes tempos püsida.

LK 8

HEAKORD

Eramaale veeti salaja mitme koorma jagu ehitusprahti

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

Viljandlane Raigo Niinpalu otsib inimesi, kes on tema tühjalt seisvale kinnistule vedanud mitme veoauto jagu prügi. Ühe prügistaja on ta teolt tabanud, kuid too tunnistas enda omaks vaid kahe koti jagu rämpsu.

Raua tänava kinnistu kaugemas servas asuv kopsakas prügilaadung tuli maatüki omanikule Raigo Niinpalule ebameeldiva üllatusena. Üleeile postitas ta Facebooki sündmuskoha pildid, lootes, et kellelegi tuleb rämps tuttav ette. MARKO SAARM

Raigo Niinpalu sõnul sõidab ta oma Raua tänaval asuvast kahehektarilisest maatükist iga päev vähemalt korra mööda. Selle kaugemasse nurka kuhjatud prahilasust sai ta teada aga alles pärast seda, kui talle üleeile linnavalitsuselt selle pärast ettekirjutus tuli. Linnavalitsus omakorda oli prügi kohta saanud anonüümse vihje.

Pilt, mis oma kinnistut lähemalt vaatama läinud mehele avanes, ei olnud just meeldiv. Ehitusrämpsu, mis seal vedeles, oli toodud suurte veokikoormate kaupa.

«Mina loen kokku vähemalt neli veoautotäit,» nentis Niinpalu eile Sakalale sündmuskohta ette näidates.

Eterniitkatus ja naisteajakirjad

Prahist suure osa moodustavad vana puna-valge eterniitkatuse tükid, aga rämpsu seas leidub ka segisteid, puutrepp, vanu uksi ja muud seesugust.

Eraldi väärib väljatoomist pruuni värvi välisuks, mille klaasile on kunagi olnud kleebitud lahtiolekuaeg kella 10–18. Samuti oli prügi seas suur hunnik vanu naisteajakirju.

Kõnealuse tühja maatüki sissesõidutee on blokeeritud puidust tõketega, kuid need pole prügistajaid takistanud. Ühest pikast muru peal asuvast tõkkest on lihtsalt üle sõidetud.

Samalt maatükilt leiab veel väiksemaid prahihunnikuid: kes on sinna vedanud telliskive, kes tüki vana asfalti. Raigo Niinpalu ütlemist mööda pärinevad paljud neist hunnikutest aastatetagusest ajast, mil see kuulus teisele omanikule, kuid on ka sellist rämpsu, mis on tema ajal tekkinud.

«Need prügistamised olen ma alla neelanud,» märkis ta.

Üleeile postitas Niinpalu oma Facebooki kontole paar prahilasu fotot koos abipalvega, et ehk meenub kellelegi, kust niisugust ehitusrämpsu võis tekkida. Eilseks oli ta kontrollimist väärivat infot juba saanud, kuid pikemalt ei soovinud ta sellest veel rääkida. Vihjed on endiselt oodatud.

Tagaajamine ja ülestunnistus

Ühe prahipoetaja tabas Raigo Niinpalu üleeile otse teolt. Olles kinnistule uuesti võimalikke juhtlõngu otsima läinud, nägi ta, kuidas üks auto parasjagu rämpsuhunniku juurest lahkub. Niinpalu jutu järgi järgnes pikem tagaajamine, mis viis läbi mitme asula ning mille käigus sõideti ka lubatust suurema kiirusega, kuniks vahele jäänud mees tagasi linna suundus ja ühe Männimäe kortermaja juures peatus.

Selgus, et too mees on Niinpalule nägupidi tuttav. Jutuajamise käigus väitis prügistaja, et oli sinna viinud ainult paar kotti prahti, ning lubas selle ära koristada.

«Pinnisin teda, kust ta teadis sinna prahti tuua, aga tema väitis, et ta ei tea ülejäänud prügist midagi,» kõneles Raigo Niinpalu.

Sakalale andis Niinpalu kõnealuse mehe numbri. Guugeldamise järel selgus, et see kuulub Toomas Aru nimelisele ehitajale. Kui ajakirjanik Arule helistas, ei hakanud too oma tegu salgama, ning kinnitas, et on oma jao juba ära koristanud.

«Mul ei olnud seda parajasti kuhugi mujale panna,» ütles Toomas Aru. «Et sinna oli ka enne prahti viidud, mõtlesin, et kui mina sinna kaks kotti viin, ei juhtu sellest midagi.»

Mees jäi endale kindlaks, et muust rämpsust ja sellega seonduvast pole tal aimugi.

«Ma ei oska selle kohta isegi midagi arvata,» lausus ta.

Raigo Niinpalul on prügihunniku tekitajale sõnum. «Olgu see plats oma esialgsesse seisu tagasi viidud. Ja teiste meeste sodi võiks teo eest samuti minema viia.»

KOMMENTAAR

INGA NÕMMIK,
Viljandi majandusameti keskkonnaspetsialist

Viimasel ajal on nii ulatuslik prügistamine Viljandis ebatavaline. Kui ma neli aastat tagasi oma praegusesse ametisse asusin, juhtus selliseid asju rohkem. Kindlasti on selliste tegude arv vähenenud ka seetõttu, et paljud kinnistuomanikud on sissepääsuteed sulgenud.

Konkreetsel juhul oleme andnud maaomanikule tähtaja, mis ajaks praht peab olema koristatud. Juhul kui ta saadab taotluse, kus ta selgitab, miks ta selleks ajaks seda ära ei saa viia, siis arvestame sellega kindlasti. Lõputult me muidugi oodata ei saa, sest peame kõiki linnakodanikke ühtmoodi kohtlema.

AP Mets
Ostame metsakinnistuid, kasvavat metsa ja põllumaad.
Info tel 434 2330, 505 7355.
E-post apmets@apmets.ee

ILM

8°

Täna on pilves selgimistega ilm, päeval pilvisus hõreneb. Puhub edelatuul kiirusega 5–9 meetrit sekundis. Sooja on 6–8 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 8.08 ja loojub kell 15.56.

VILJANDIS

Imbi Paju kõneleb minevikust

Täna kell 12.30 algab Rahva Raamatu kaupluses vestlusring, mis on pühendatud ajaloos aset leidnud traagilistele sündmustele. Imbi Paju räägib oma pere lugusid ja mõtiskleb kangelaseks olemise teemadel.

Teatriõhtu

Täna kell 17 algab Ugalas «Kalmistuklubi».

Kõrsikud poevad südamesse

Täna kell 19 annab ansambel Kõrsikud Sakala keskuses kontserdi «Sinu südames».

MAAKONNAS

Maarahva sügispidu

Täna kell 19 algab Karksi valla kultuurikeskuses maarahva sügispidu.

9 771406 401012 ISSN 1406-4014

ARVAMUS

Peatoimetaja HANS VÄRE, arvamustoimetaja KARL-EDUARD SALUMÄE

TITAAN

«Üks on kohtuelu ja teine päriselu. Päriselus hakkavad sõitma pärisrongid.»
RASMUS RUUDA, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi nõunik (Sakala, 13. november)

VABA MÕTE

Puujalaga kaunitar

MARGUS HAAV,
Sakala kultuurireporter

Paari sajandi eest oli kultuur kättesaadav käputäiele aristokraatidele, kes said endale lubada ihumuusikuid ja -kunstnikke. Ülejäänud rahvarämpsul tuli kuidagi muul moel meelt lahutada.

Aeg läks õnneks omasoodu. Käesoleva sajandi algul olid juba tavalise eesti proletaarlase kultuurilised võimalused mõõtmatult suuremad kui XIX sajandi sinivererelisel parunihärral. Muidugi ainult siis, kui ta elas mõnes suuremas linnas ehk Tallinnas või äärmisel juhul Tartus.

Kurb, et ka XXI sajandi teisel kümnendil tõmbab kultuurihuvile koti pähe elukoht. Näiteks tosin aastat Viljandiski kohal olnud Pimedate Ööde filmifestival tänavu siia ei saabu. Hüva, viimastel aastatel toimis see meil tagasihoidlikus vormis, aga ikkagi toimis. Seejuures ei jää festival tulemata mitte seetõttu, et siin pole kinomaja – kolmes kohas on filminäitamise võimalus põhimõtteliselt ju olemas –, vaid sellepärast, et puudu on moodne aparatuur. Enam kui sajandi võimutsenud 35-millimeetrine filmilint on pensionile saadetud. Minevik on ka BluRay, rääkimata DVD-st. Kino tulevik on DCP (Digital Cinema Package).

Soomes jõuti pärast pikaajalisi uuringuid järeldusele, et ääremaal elaja on samasugune inimene nagu see, kelle kodu on pealinnas.

Õieti on see juba olevik. DCP-komplekti hinnad on küll natuke langenud, kuid umbes 40 000 euroga tuleks siiski arvestada. See on hea patakas raha, mille eest saaks kevadeni täita näiteks hulga tänavaauke.

Siin tuleb mängu regionaalpoliitika. Täpsemalt öeldes peaks tulema. Vahel tundub, et meie riigis on regionaalpoliitikaga samasugused lood nagu Viljandis kinoga: midagi justkui oleks, aga mis nimelt ja kellele, on juba iseküsimus. Väikekinode toetamisest on siinseal mokaotsast juttu tehtud, kuid sinnapaika see kõik on enamasti jäänudki.

Filmiajakirjanik Tiit Tuumalu tavatseb siinkohal ikka näiteks tuua meie põhjanaabreid. Soomes jõuti pärast pikaajalisi uuringuid järeldusele, et ääremaal elaja on samasugune inimene nagu see, kelle kodu on pealinnas. Ning palun väga: Soome ligi 300 kinosaalist peaksid käesoleva aasta lõpuks olema digitaliseeritud kõik! Riik annab omalt poolt kuni 80 protsenti.

Muidugi on Soome rikas nii rahalt kui rahvaarvult. Pealegi pole seal kinotraditsioon puruks rebitud – järjepidevus on selles valdkonnas ju ütlemata oluline.

Kapitalism on tunnetatud paratamatu turumajandus ja pelgalt ilusa naeratuse eest ei hakka kultuuri külvama ükski ettevõtja. Viljandis on iga elaniku kohta umbes pool ruutmeetrit müügipinda, mis on tähelepanuväärne kogu Baltikumis. Kuidas on sündinud see kummaline fenomen, et kõige madalama keskmise palgaga maakonnas laiutab kõige rohkem ostmisvõimalusi?

Mõne hinnangul ongi ehk viljandlased väärt ainult koledaid plekk-kaste stereotüüpse kaubavalikuga. Iga niisuguse avamisel laulab rahva lemmik ja jagatakse tasuta õhupalle ning siis jätkub argipäev.

Kvaliteedilt, mitmekesisuselt ja mõjususelt on kinole keeruline midagi vastu panna. Kino ei tee asumist mitte üksnes kultuurilinna, vaid annab sellele üldse linna mõõtme. Entusiastlikud ponnistused tembeldada kinota Viljandi kultuuripealinnaks mõjuvad sama kohatult nagu puujalaga kaunitar missivõistluse trikoovoorus. Kõik on justkui tipp-topp, aga midagi tähtsat on ikka puudu.

Nädala foto. Talvised rannamängud

MARKO SAARM

Viljandi tennisetreeneri Ott Ahoneni eestvõttel hakati Eestis esimest korda mängima rannatennist. Tänavu suvel võis Viljandi järve ääres tihti näha inimesi, kes imeliku reketi abil palli üle madala võrgu ajasid. Kaasakiskuv mäng meelitas huvilisi üha juurde. Nii tegidki viljandlased Eesti esimestel rannatennise meistrivõistlustel puhta töö ja tõid koju hulga medaleid.

Nüüdsest on Viljandis võimalik seda mängu mängida ka keset pakaselist talve, sest ettevõtlikud mehed vedasid Männimäel asuva kunagise ekstreemspordihalli liiva täis. (Sakala)

NÄDALA NÄGU

Kauge juht üheks aastaks

ELMO RIIG

Mahuka ja esindusliku CV-ga Heiti Pakk võib peatselt oma teenistuskäiku lisada veel ühe väärika ametikoha, sest tõenäoliselt saab selle aastaga otsa tema töö Ugala direktorina. Ta ise tunnistas, et seatud eesmärk ei täitunud ja seepärast peab ta õigeks taanduda.

Pakk pakib oma vähesed asjad Ugala kabinetis kokku ja lahkub. Talle ei astu siin ligi tuttavad ega avalda juhtunu kohta arvamust – ei kiitvat ega laitvat –, sest ta pole viljandlane. Ta ei kuulu kogukonda. Sama probleem kummitab mitut teist Ugala juhti.

Iseenesest pole selles ju midagi halba, kui võimekad juhid tuuakse Viljandisse kuskilt mujalt. Kolkapatriootidele teeb aga muret, et oluliste asutuste juhid ei kavatsegi viljandlaseks hakata. Nad teevad oma töö ära ja lahkuvad, ilma et kuulaks isegi tagasisidet, mida kogukond võiks neile anda.

Seepärast on otsustajatele palve. Ugala järgmine direktor peaks olema inimene, kellel on Viljandiga tihe side. Ta peaks olema keegi, kes peab Viljandit juba praegu oma kodulinnaks ja kellele on tähtis just viljandlaste arvamus.

MARKO SUURMÄGI

KOMPVEK

Lavastage siis etendusi «Raha tuleb» ja «Paradiisirannik» ja parandage oma mikrokliimat! Vaevalt see juhtide vahetamine kasuks tuleb teatri sisekliimale. Nii maksimalist ka ei maksa olla, et ühe aastaga peavad plaanid ellu rakendatud saama. Kuhu me kiirustame, eestlased?

Eve Teesaare kommentaar uudisele «Ugala teatri direktor pani lahkumisavalduse lauale»

Nädala parima sakala.ajaleht.ee kommentaariumisse oma nime all postitatud arvamuse eest maksab Sakala 10 eurot puhtalt kätte. Kui näed siin oma netikommentaari, võta honorari saamiseks ühendust e-posti aadressil karl.salumae@ajaleht.ee.

NÄDALA TEGU

Minihansa maandus alumisse sahtlisse

Kuuel uuel Viljandi linnavalitsuse liikmel tuli avaistungil teha päris mitu otsust. Enamik neist olid linna juhtimise mõttes rutiinsed ametnike töö kinnitamised, kuid üks oli nii sisuline kui poliitiline: Minihansa teemapargi mõte heideti kõrvale.

Samas oli see üks originaalsemaid ideid, mida linnavalitsus on viimase kümne aasta jooksul välja pakkunud. Selles plaanis oli midagi, mis täieliku õnnestumise korral oleks tõepoolest suurendanud linna tuntust ning pakkunud nii linlasele kui külalisele uue meelelahutuspaiga.

MARKO SAARM / MONTAAZ

Ebaõnnestumisega lõppenud protsessist tuleks aga välja sõeluda tarkused, mida tulevikus kasutada. Neist peamine on: ükskõik kui palju linnajuhid ka ei taha, niisugust plaani pole võimalik ellu viia nende tavatöö ühe osana. Et suurejooneline kavatsus ka suurejooneliselt teostuks, on vaja üht kindlat eestvedajat, projektijuhti, kes tegutseks täie energiaga õnnestumise nimel.

Juba enne, kui ideed teiste hansalinnade juhtidele tutvustama mindi, oli teada, et seda on võimalik teostada juhul, kui sellega ühinevad Lübeck ja Veliki Novgorod. Nii et ükskõik kes Minihansa mõtte linnapea alumise sahtli kaugemast nurgast ka üles ei kaevaks, selle edendamiseks peab leidma inimese, kes on pärast Lübecki linnapea kabineti uksest väljaviskamist valmis sinna trügima akna kaudu. Ametlike kirjade vahetamisest ei piisa.

MARKO SUURMÄGI

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

700

Eile valminud Viljandi lauluväljaku kompleksi kuuluvad 700-ruutmeetrine kõlakoda, 200-ruutmeetrine abihoone ning 1100-ruutmeetrine betoonist tantsuplats. 1,3 miljonit eurot maksma läinud väljak avatakse 1. detsembril.

Oktoobris avaldatud sõidugraafiku järgi pidid Elroni rongid hakkama uuest aastast sõitma tihedamini ja kiiremini. Novembris avaldatud sõidugraafikus on aga teised arvud.

SÕIDUGRAAFIK

Uued rongid inimesi kahe tunniga pealinna ei vii

STEN MAHOV
sten.mahov@ajaleht.ee

Uuest aastast käima hakkavad Elroni kiirrongid kulutavad Viljandist pealinna jõudmiseks rohkem kui kaks tundi ning argipäevadel väheneb väljumiste arv viielt neljale.

Viljandi maavalitsuse arenguja planeeringuosakonna juhataja Kaupo Kase sõnul on Elron teatanud, et maavalitsuste arvamust ta otsuseid tehes ei arvesta.

«Meie seisukoht on kogu aeg olnud, et Viljandist Tallinna ja tagasi sõidaks igal hommikul ja õhtul vähemalt üks kiire rong. See ootus ei ole täitunud,» lausus Kase uue aasta rongiliiklust kommenteerides.

Elroni edelasuuna lõpliku sõidugraafiku järgi peaks ekspressrong tee läbima 2 tunni ja 11 minutiga. Uuest aastast hakkavad tavarongid sõitma 2 tunni ja 20 minutiga, praegused Edelaraudtee rongid läbivad vahemaa 2 tunni ja 23 minutiga.

«On vaja, et investeeringud, mis raudteesse on tehtud, tooksid ka majanduslikku ja sotsiaalset kasu. Praegu ma seda ei näe,» ütles Kase. «Kasulik oleks olnud see, kui me oleksime saanud kahe tunniga Tallinna kesklinna. Tõik, et uued rongid pannakse sõitma samaviisi nagu vanad, arenguhüpet ei too.»

Viljandi maavalitsus on rongifirmaga suheldes korduvalt viidanud üleriigilisele planeeringule «Eesti 2030+», kus on kirjas, et keskustevaheline ühendus oleks kiire. Viljandist vaadatuna tähendaks see kahe tunniga pealinna jõudmist.

«Kuigi rongide kiirust meil teiste osaliste vastasseisu tõttu suurendada ei õnnestunud, on kokkulepe, et kevadel vaadatakse sõitjate arv üle ning tehakse uued otsused,» lausus ametnik.

Põhjus, miks ekspressrongid pealinna 2 tunni ja 11 minutiga sõidavad, peitub Kase selgitust mööda selles, et Järva-, Rapla- ja Harjumaa huvid ei kattu Viljandimaa omadega, muuhulgas on küsimuseks õpilaste transport. Probleemi lahendaks see, kui väikestest jaamadest sõidutaksid õpilasi hoopis bussiliinid. «Selline näeb lahendus välja Viljandi poolt vaadatuna,» sõnas ametnik.

Varahommikul ja hilisõhtul rong ei käi

Lisaks sellele, et rongidel kulub Viljandisse ning pealinna sõitmiseks rohkem kui kaks tundi, vähendas Elron maavalitsuse sõnul ilma selgitusi andmata ka väljumiste aegu. Viie korra asemel hakkab argipäeviti Tallinna ning tagasi saama neli korda.

Kaupo Kase kuulis sellest muudatusest esimest korda. «Eesmärk on kiire ühendus, kuid praegu on kohati selline tunne, et meie eesmärk ja vaade rongiliiklusele on regionaalne ning teistel lokaalne. Meie soovime kiiret ühendust pealinnaga, teised aga lahendada oma kohalikke probleeme,» rääkis ta.

Et praeguste plaanide kohaselt jäävad käigust ära kell 4.40 pealinna minev ning kell 22.30 sealt naasev rong, paiskab see taas segamini linnaliinibussi graafiku, mida koostades oli arvesse võetud, et buss jõuaks õigel ajal raudteejaama.

Elroni müügi- ja turundusjuht Norbert Kaareste ütlemist mööda on Viljandi kiirliini sõiduaeg alla kahe tunni ka rongifirma eesmärk. Selle saavutamiseks peaksid Lelle–Viljandi lõigul ära jääma kõik peatused peale Türi ja Võhma.

«Paraku pole Viljandi ja Järva maavalitsus selles küsimuses ühisele arusaamisele jõudnud,» tõdes Kaareste. Ta lisas, et sõiduplaan kinnitati lõplikult sel esmaspäeval ning rohkem muudatusi ei lisandu.

Küsimusele, miks otsustati argipäevadel viis väljumisaega asendada neljaga, tõdes Elroni esindaja, et kell 0.51 Viljandisse saabuv ning kell 4.40 Viljandist lahkuv rong muudeti Türi liinirongiks, sest Rapla liinile sooviti täiendavat väljumist kell 18.

Maainimeste peale tuleb mõelda

Järva maavanem Tiina Oraste selgitas, et ta saab viljandlaste eesmärgist aru, kuid kahe tunni nõuet ei ole kusagil kokku lepitud. «Meil ei ole vaja teist Rail Balticat ning see ei oleks ka regionaalpoliitilises mõttes ilus, kui inimesed näevad ainult rongi saba ja peavad mõtlema, kuidas oma lapsed kooli ning ise tööle saada,» rääkis Oraste.

Tema sõnul ei oleks ka riigi seisukohalt õige, kui käiku pandaks rongiga samu ülesandeid täitma hakkav buss. «Kas riigil on nii palju raha, et hoida käigus kiirrongi ja kõrval tavalist maakonnasisest bussi? Praegu saame selle rongiga lahendatud.»

Järva maavanem nentis, et Viljandist Tallinna tuleks rongiga ainult kümme-viisteist minutit rohkem sõita ning seetõttu võiksid Viljandi inimesed olla solidaarsed maainimestega, kes samuti keskustesse pääseda tahavad. «Jutt ei ole ju Türi vahepeatustest, vaid see puudutab ka Viljandimaa piiridesse jäävaid peatusi,» toonitas ta ning lisas, et tema seisab maavanemana maainimeste eest. «Minu ettepanek on, et ootame kevadeni ära ja kui tõesti peatustes inimesi ei käi ning rongid sõidavad tühja, saame ajad üle vaadata.»

Loomise ruum tegi uksed lahti

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Kondase keskuses on sisustatud tore kambrike, mis ootab kõiki, kel on soov midagi kunstipärast valmis nikerdada.

Toa ukse kõrval on silt «Loomise ruum» ning seal askeldab muuseumi kunstnik Mare Hunt, kelle hooleks on ka õpitubade ja muude harivate ettevõtmiste korraldamine.

Praegu saavad osavate näppudega huvilised valmistada hampelmannilaadseid pabernukke parajasti teisel korrusel eksponeeritava Resa Tiitsmaa loomingu eeskujul.

Selleks on nukukunstnik ise saatnud eeskujunuku ja nukunägude pilte. Mare Hunt on osava käega šabloonid valmis lõiganud ja algajal meistril ei jää muud üle, kui rikkalikust valikust oma fantaasia järgi nukk kokku panna.

Varsti on tulemas jõuluehete töötuba. See kannab Ruth Huimerinna detsembrikuus avatava näituse «Õnneseen» vaimu.

«Paljudel vanadel jõulukaartidel on just kärbseseen õnne sümbol, seda kujundit kasutame meiegi,» rääkis Mare Hunt. Küllap mängis sümboliks valimisel oma osa seene ilus välimus, mida oli efektne kaartidel jäädvustada.

Kui meisterdamishuvilisi on rohkem, kolitakse suurde saali. Võib aga juhtuda, et loomise ruumi uks on kinni. Siis käib seal uue näituse ettevalmistamine, mida seni tuli teha, kus juhtus, ja kanda valminud asju Mare Hunti tsiteerides nagu kass polegi siia-sinna. Kinnist ust kohtab siiski harva.

Näitusesaalides on üleval uus kaunis ja ülinaiselik väljapanek, meie Viive Noore ja Peterburi kunstniku Veera Pavlova ühisnäitus «Jookseb huntidega». Tundelistele naisakvarellistidele pakub 1. detsembrini maskuliinset vastukaalu Seaküla Simsoni skulptuurinäitus.

Mare Hunt istub loomise ruumis laua taga, vasakus käes Resa Tiitsmaa «Maasikanägu» ja paremas tema enda tehtud nukk selle ainetel.

METALLJÄÄNUKID

Maast turritavad ohtlikud orgid

AIVAR AOTÄHT
aivar.aotaht@ajaleht.ee

Edenegu päev kui suurepäraselt tahes, leidub Viljandis salakavalaid kohti, kus võib alati omadega orki lennata.

Seda sõna otseses mõttes: tänavatel, platsidel, haljasaladel, aedade ning majade juures turritavad maast välja lühemad või pikemad metallijupid. Mõni ork varitseb liiklejat käidavas kohas, teine asub seal, kuhu keegi niisama lihtsalt ei satu.

Varasemad õnnetused tühermaal luugita kaevu kukkunud inimestega näitavad, et käijaid juhtub ka sinna, kus tavaliselt keegi ei liigu. Seega ei saa ohutuks pidada neidki orke ja orasid, mis peituvad näiteks puu taga või tühjana seisval platsil. Läheb hästi, kui inimene lihtsalt orgi taha takerdudes komistab, aga hullemal juhul võib ta mõne teravate servadega metalse varda otsa kukkuda. Millised on vigastused, ei taha mõeldagi.

Jäme, peenike, pikk, lühike

Sakala ajakirjanik ja fotograaf tegid linna peal põgusa tiiru ja märkasid suurema vaevata üle kümne orkla ehk koha, kus seisab üks või mitu orki lähestikku. Toome käesolevas loos osa neist esile.

Üks orgiküllaseim piirkond on Turu tänava kant ning eriti salakaval ork varitseb Turu tänav 7 nurga juures. Kümme sentimeetrit kõrge ja kolm sentimeetrit jäme metallvarras turritab kõnnitee äärekivi kõrval. Võimalik, et selle orgi taha on korduvalt koperdatud — see asub nimelt kohas, kus üle tänava käib palju inimesi.

Turu tänav 6 asuva äri ees platsil on kunagisest rajatisest jäänud kümmekond erisugust püstist rauajuppi. Kes seda kohta ei tea ja ärisse minnes jalge ette ei vaata, võib takerduda.

Turupoolsest küljest Viljandi tervisekeskuse õue viiva autotee kõrval haljasalal on kahe sentimeetri jämedune ja tosina sentimeetri kõrgune ork. Turu tänaval turuhoone kõrval haljasribal varitseb napilt sentimeetri jämedune ork, mis ulatub pinnasest välja nelja sentimeetri jagu.

Tallinna tänaval kultuurimaja ja sõidutee vahelisel haljasalal troonib 17 sentimeetri kõrgune ja seitsmesentimeetrise läbimõõduga metallist nui.

Valuoja puiestee, Kagu ja Jakobsoni tänava ristmiku lähedal Auto Moto poe ees asuva haljasala nurgas on betoonist plaat, milles on püsti viis torujat metallijuppi. Nende pikkus on neli kuni kuus ja jämedus kolm-neli sentimeetrit.

Isemoodi orgike on Lääne tänav 6 ja 8 elamu vahel keset kõnniteed. Pöidlaotsajämedune metallvarras ulatub asfaldi kohale vaevu poolteise sentimeetri jagu, aga kui teised orgid on kindlalt paigal, siis see vetrub. Seal kandis liikuva mehe sõnul kergitab maapind varda vahel kõrgemale, siis vajub see jälle sügavamale – jääb mulje, nagu ork aina kasvaks ja seda saetaks aeg-ajalt lühemaks.

Otse kõnnitees on väike ora ka vanalinnas Lossi tänav 7 maja ees, aga kuna seal on asfalt kõvasti lagunenud, ei hakka metallijupp kuigi hästi silma ega ohusta jalakäijat rohkem kui lohklikmuhklik teekate ise.

Linna servas Riia maanteel, täpsemalt öeldes Doldi puidutööstuse lähedal asuva nõudepeatuse juures haljasalal märkas piltniku terav silm isemoodi ora. Selle peenike varras küünib lausa 112 sentimeetri kõrgusele.

Nagu eespool öeldud, jäi erineva kuju ja suurusega metallvardaid silma veel ja kindlasti leiab neid rohkemgi. See on nagu seenelkäik: kui eesmärgipäraselt otsima asuda, hakkab silm neid kergemini märkama.

Linnavalitsus selgitab

Viljandi linnavalitsuse majandusameti teedespetsialist Heikki Teearu ütles, et kõnealused orgid on tõenäoliselt vanade reklaamide, varjualauste või märkide jalandid, mõne puhul võib tegu olla ka kõnnitee või maja ehitamise lõppemise järel maha ununenud märgi või piiriposti jäänukiga.

Teearu kinnitas, et maapinnast turritavate orkide asjus ei ole linnavalitsusele seni kaebusi laekunud.

«Orkide kõrvaldamine ja õnnetuse korral kahju hüvitamine on aga eelkõige kinnistu omaniku ülesanne,» lausus ta. «Tänavaala kuulub linnale ja kui sellelt on eemaldatud mõni reklaam või muu tähis, on linn alati nõudnud ka jalandite eemaldamist võimalikult maapinna lähedalt. Kahjuks on see mitmel juhul jäänud tegemata.»

Teearu märkis, et kui mõni ork põhjustab probleeme, ootab linnavalitsus kodanikelt selle kohta teavet. «Seejärel saame ohu eemaldada või paluda kinnistu omanikul seda teha,» lisas ta.

Turu tänav 7 ehk kunagise Vilma pagaripoe juures ootab ork ohvreid kõnnitee servas. 6 × MARKO SAARM

Turu tänav 6 ees turritab kümmekond metalltüügast, pildile mahtus neist korraga kolm.

Lääne tänav 6 ja 8 maja vahel keset kõnniteed vetruv orgijupp.

Üks viiest torust Valuoja puiestee 13a maja lähedal.

Tervisekeskuse parklasse viiva tee juures haljasalal olev ork.

Turuhoone kõrval Turu tänava äärsest muldpinnasest eenduv ork.

Laen kinnisvara tagatisel
ilma lepingutasuta

Kodu renoveerimiseks, äri alustamiseks, auto ostmiseks, reisimiseks jm.

Tehke oma unistused teoks!

Pakkumine kehtib kuni 31. jaanuarini 2014. a. Tutvuge tingimustega **www.krediidipank.ee**, vajadusel pidage nõu spetsialistiga tel. 433 4530 või astuge läbi lähimast kontorist.

10-aastase tähtajaga 20 000 euro suuruse laenu puhul on krediidi kulukuse esialgne määr 7,49% aastas.

Krediidipank

Dressipüksid S–XXL
7,90 €
tavahind 9,90

Laste aluspüksid
3 paari karbis
3,90 €
tavahind 5,90

NurDie kodusokid-sussid
2,50 €

Süütetükk 100 tk
2,20 €
tavahind 2,90

MAGAZIIN
www.magaziin.ee

E–R 9–19
L 9–16
P 10–15
Viljandi, Leola 61

RÄNDLIND

Suure-Jaani paisjärvel liugleb lagle

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Suure-Jaani paisjärvel end sinikael-partide seas üsna koduselt tundev noor valgepõsk-lagle ei paista reisiplaane hauduvat. Rändlinde on meile selge põhjuseta varemgi talveks pidama jäänud, kuid sellel hane sugulasest linnul ei peaks Eesti siseveekogudele asja olema.

Linnu-uurija Jaanus Aua oli Suure-Jaani lagle tegemistega juba kursis ning kinnitas olukorra erilisust.

«Valgepõsk-lagle ränne läbi Eesti rannikualade kestab ilmastikuoludest sõltuvalt septembri lõpust oktoobri keskpaigani. Novembris kohatakse neid väga harva,» rääkis Aua.

Ränne käib mööda rannikut

Et tegemist on sisemaajärvega ja lagled rändel põhimõtteliselt sisemaad ei puuduta, on juhtum veelgi märkimisväärsem. Teateid sisemaale pidama jäänud lagledest on Aua sõnul tulnud mujaltki Eestist. Näiteks on neid nähtud Võrumaal Antslas.

«Eestit läbib sügisel vähemalt veerand miljonit laglet. See on kogu Barentsi mere ümber või lähistel pesitsev populatsioon,» kõneles Jaanus Aua laglede harjumuspärasest liikumisest.

Suure-Jaani paisjärvel on tema arvates noorlind, kelle sisemine kompass on pisut segamini ning see on põhjustanud orienteerumisraskusi. Ka mujal siseveekogude juures tuvastatud lagled on Aua märkmete kohaselt üksikud.

«Tõsi, lääneranniku on kohatud veel kuni kümnepealisi salkasid. Neil on võimalik seal toitu hankida ja nälg pole neid sundinud oma talvitusaladele Hollandisse ja Belgiasse edasi liikuma,» nentis Aua.

Lõpp võib tulla nukker

Esialgsete vaatluste põhjal julges Jaanus Aua arvata, et kõnealune noorlagle võib paisjärvele jääda pidama kogu talveks.

«Et tegu on looduslapsega, siis ta saia ja leiba õnneks ei puutu. Lagled söövad eelkõige veetaimi ja kaldapealset rohtu. Selles mõttes on ta normaalne isend,» lausus Aua. Ta rõhutas, et toiduga ei tohiks inimesed teda mingil juhul esialgu turgutama ja peibutama hakata. «On ju veel mingi tõenäosus, et ta siiski liigub edasi oma looduslikule talvitusalale. Kuigi jah, aeg on ikka päris hiline.»

Kui talv oma vihasemad pakasekraadid valla päästab, võib see laglele lõppeda ka surmaga. Seepärast soovitas linnuuurija paigalejäänud laglet viimase häda korral abistada näiteks keedetud porgandi või kapsalehtedega, sest äärmuslikes oludes ta enam ise toitu kätte ei saa.

«Kindlasti peaks toiduvalik jääma võimalikult loodusliku lähedale. See on ka ainus, mida inimene teha saab,» ütles Aua.

Oma põhijoontelt on lagle Jaanus Aua sõnul väga hane sarnane.

«Tegemist on tundraalade linnuga, kelle käitumine ja pesitsusbioloogia hane omadest väga ei erine,» rääkis Aua. «Nad kuuluvad ühte sugukonda, aga erinevatesse perekondadesse.»

Eestis lagled peaaegu ei pesitse, neid on loendatud 15–20 paari Hiiumaa laidudel.

KOGEMUS

KRISTI SÄÄSK, Suure-Jaani koguduse õpetaja

Eks siia Suure-Jaani järvele eksi igasuguseid rändureid. Küll luiki, küll laglesid, küll sõtkaid ja muid veelinde. Tavaliste sinikael-partide hulgas torkavad nad enamasti silma ning tekitavad jalutajate hulgas kõneainet. Enamasti hoiavad nad omaette ning partide seltsi rüselema ei kipu.

Suure-Jaani paisjärvel peatunud valgepõsk-lagle paistab end partide seltsis väga koduselt tundvat. MARKO SAARM

Metallivargus tõi loodetud raha asemel suurema võla

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Pangalaenu maksmisega kimpu jäänud pereisa avastas, et vanametalliärist alumiiniumi varastades võib hõlpsalt lisatulu teenida. Viiendal vargusel jäi ta vahele ning peab tasuma suuri summasid riigile ja metallifirmale.

Varem karistamata ning end ja peret juhutöödest elatav 37-aastane mees tunnistati hiljuti kohtus süüdi vanametalli kokkuostu punktist alumiiniumi ja terase varastamise eest. Vargile ajas teda pangalaenu tagasimaksmisel tekkinud kitsikus. Nüüd on aga mehel riigi ja metallifirma ees veel ligi 4000 eurot maksmata kohustusi.

Avatud konteineris oli alumiinium

Tänavu jaanuaris sõitis mees oma Audiga mööda Kuusakoski metalli kokkuostu punktist ja märkas selle platsil seismas konteinereid. Umbes nädalapäevad hiljem hiilis ta ühel hilisõhtul platsile, et uurida, mis neis on.

Kümnest konteinerist valis ta välja ühe ja avastas sealt alumiiniumist õhuliini traadi, millel on terassüdamik. Mees ronis pealt avatud konteinerisse, võttis sealt traadikerasid ja viis need ühele taluõuele.

Seejärel käis ta veel neli korda konteineri juures ja vedas sealt autoga traati minema nii palju, kui sõidukisse mahtus.

Viljandis, Vaksali tänava ääres asuval Kuusakoski platsil seisid aasta algul avatud metallikonteinerid ning varas sai sealt ära viia tuhandete eurode eest vanametalli. MARKO SAARM

Osa metallist õnnetus tal maha müüa, ülejäänu jäi taluõuele lume sisse seisma.

Aprillis käis mees taas kokkuostupunktis. Seekord sisenes ta lukustamata uksest ning avastas sealt plekitükid. Neid pakkis ta kaasa nii palju, kui tühja suhkrukotti mahtus, ning toimetas saagi ühe Viljandis tühjana seisva maja juurde.

Turvakaamerad juhatasid vargani

Sel ajal kui mees plekitükke sortis, peatus maja lähedal politseiauto ja sellest astus välja kaks korrakaitsjat. Nad pärisid, et kas mees oskab aimata, miks nad ta tühja maja juurest üles otsisid. Mees aimas seda. Ta andis allesjäänud metalli vabatahtlikult politseile.

Kuusakoski oli vargusele rutiinset kontrolli tehes jälile saanud ja sellest Viljandi politseile teada andnud. Turvakaamera salvestiste kontrollimisel tuvastati ka varas.

Mees oli Vaksali tänaval asuvast vanametalli kokkuostust ära vedanud 4200 kilogrammi terassüdamikuga alumiiniumist õhuliini ja põhjustanud sellega 3700 eurot kahju. Sama ettevõtte teenindusplatsi kõrval asuvast konteinerist oli ta näpanud 700 kilogrammi terast ja põhjustanud sellega 185,50 eurot kahju.

Vargale määrati karistuseks neli kuud tingimisi vangistust. Lisaks peab ta maksma riigile 480 eurot sundraha, 91 eurot advokaadikulusid ja hüvitama 571 eurot kriminaalmenetluse kulusid. Varastatud ja juba maha müüdud metalli eest peab ta firmale tasuma 2728 eurot.

KULTUURILEHT

Sirbi trükiarv ei peagi olema sada tuhat

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

On teada tõde, et pärast keskkooli lõpetamist teab inimene maailmast kõike. Pärast seda, kui ülikool on seljataha jäänud, tunneb ta ennast juba tükk maad rumalamana.

Sirbi ümberformeerimisel ja Kaur Kenderi ülemjuhatajaks määramisel näib valitsevat just poolharitlaslik kõiketeadmine ja ülim enesekindlus.

Kõigepealt aga tuleks selgeks teha lihtne tõsiasi: Sirp ei ole massileht ega pea selleks saama. Kogu maailmas on kultuuriväljaanded, mida loevad põhiliselt erialainimesed ja lisaks neile ka üsna vähesed ükskõik mis tööd tegevad sügava kultuurihuviga lugejad. Need on konservatiivsed, akadeemilist joont hoidvad ja suhteliselt väikese tiraažiga üllitised, mil on kindel koht kultuurimaastikul.

Kui aastaid tagasi, ka taasiseseisvunud Eesti algaastatel, olid lehetoimetustes tööl oma valdkonda tundvad kultuurianalüütikud, kelle arvustuste lugemine andis orientiiri ja arendas, siis nüüd on sellised kirjutajad raha kokkuhoiu ja kultuuriteemade marginaliseerumise tõttu enamikust väljaannetest kadunud. Domineerivad niinimetatud annotatsioonipõhised ülevaated, mille autorid on ära õppinud ladusa stampstiili ja püüavad jätta muljet, et nad asjast midagi teavad. Veidigi rohkem teemaga kursis olevale lugejale ei paku selline kriitika mingit huvi. Samuti nagu lihtsakoelised kiitvad ümberjutustusedki, mida sageli kriitika sildi all avaldatakse.

Sirp on erand, üks väheseid, kui mitte ainuke ajaleht Eestis, kus on järjepidevalt ilmunud asjatundjate põhjalikke kirjutisi, mida võib usaldada isegi nendega nõus olemata.

Toon viimase näite. Mõelnud tükk aega, kas osta Nikolai Danilevski teos «Venemaa ja Euroopa», sain Sirbist Mihhail Lotmani põhjalikku analüüsi lugedes aru, et see poolteist sajandit tagasi kirjutatud raamat on minu jaoks liiga spetsiifiline.

Kui suvise vanamuusika festivali ajal intervjueerisin noort vene viiulivirtuoosi Jevgeni Sviridovit, tahtsin toeks tsiteerida ka asjatundja arvamust. Sviridovist oli kirjutatud päris palju, aga ainsa professionaalina oli seda teinud Eesti muusikaakadeemia viiuliõppejõud Niina Murdvee, kelle tekstist Sirbi toimetuse lahkel loal killuke ka Sakalasse jõudis.

Loomulikult ei sea ma oma elu ja kultuuriotsuseid Sirbi järgi. Seal ilmub artikleid, mis on minu meelest igavad või mida ma hästi ei mõista. Mõni kirjutaja ongi igavam kui teine. Elavamaks ja haaravamaks saab seda ajalehte kindlasti muuta, aga selliseid lühiropendusi, nagu pakub Juku-Kalle Raid KesKusis raamatututvustustena, Sirbist lugeda ei tahaks. Ja videomängude tutvustusi ning poliitikute kähmlemist, mida on niigi kõik ajalehed täis, samuti mitte.

Jättes kõrvale kultuuriajakirjad, on Sirp ainuke ajakirjandusväljaanne, kus saavad väljundi loomeliidud. Kas on lootust, et see kõik säilib ka peatoimetaja ajal, kes on silma paistnud eelkõige ingliskeelse vandumise ja glamuurse elustiili ihalusega ning käitus Sirbi toimetuses nagu viiekümnendate aastate politruk, korraldades massivallandamise enne inimestega kokkusaamist?

Kuidas üldse lähevad kokku peatoimetaja kohusetäitja ametinimetus ja selline «töö kaadritega»?

Kultuuriminister Rein Lang on püüdnud end peatoimetajašõust distantseerida. Eilses Postimehes lausub aga Kender, et Lang on talle lubanud: kui muutub Sirbi sisu, antakse ka raha juurde.

Rohkem kommentaare vist vaja ei ole. Selgituseks võiks siiski meenutada eelmise peatoimetaja Kaarel Tarandi teravaid artikleid superministeeriumihoone ja paljudel teistel teemadel.

Mis puutub aga lehe igavusse, siis võib tuua sellise võrdluse.

Mina ei loe IT-ajakirju. Ma ei saa neist mitte midagi aru ja need on minu meelest igavad. Küll aga loen mõnikord seda, mida kirjutab Hans Lõugas Päevalehes. Tema loeb kindlasti kõiki neid pakse ja läikivaid tehnoloogiaväljaandeid, millest mina kiiresti mööda astun. Seda, kas Hans Lõugas Sirpi loeb, ma ei tea. Ja see pole üldse oluline. Mul pole aga tulnud pähe mõtet, et IT-ajakirjad tuleks kinni panna või hakata neis tehnikauuenduste tutvustamise asemel rääkima firmaomanike eraelust.

MARKO SAARM/TOOMAS HUIK (POSTIMEES)/MONTAAŽ

Pidamatustooted riikliku soodustusega

Pidamatusega ei seisa silmitsi ainult eakad, vaid ka paljud diabeetikud, liikumispuudega lapsed ja noored ning ka äsja sünnitanud naised võivad kogeda lühi- või pikaajalist pidamatust. Pidamatuse hoolduseks on olemas lai valik abivahendeid, mis võimaldavad jätkata aktiivset elu või kergendavad oluliselt hooldaja koormust ja säilitavad hooldatava väärikustunnet. Pidamatus on süvenev terviserike, mistõttu tuleb sellele võimalikult varakult otsida ravivõimalusi.

Pidamatuse astmed ja abivahendid

Uriinipidamatust liigitatakse uriini tahtmatu eritumise koguse järgi kergeks, keskmiseks ja raskeks.

Kerge pidamatuse korral erituvad üksikud tilgad või väikesed kogused uriini naerdes, köhides või mis tahes kehalise pingutuse korral. Kerge pidamatus on tervisehäire, mis esineb sageli just keskealistel naistel või noortel naistel lapseootuse ajal ja pärast sünnitust. Sellest on võimalik vabaneda ja olukorda kontrolli all hoida vaagnapõhjalihaste harjutustega. Kaitset pakuvad spetsiaalselt uriini imamiseks loodud sidemed.

Keskmise uriinipidamatuse korral on tahtmatult erituva uriini kogus oluliselt suurem, millele vastavalt on olemas ka lai valik mähkmeid eri kuju, imavuse ja suurusega. Keskmine pidamatus võib esineda nii igapäevaselt aktiivsetel inimestel kui voodihaigetel.

Raske uriinipidamatuse korral põie tegevuse üle kontroll puudub. Raskete haigustega kaasneb sageli topeltinkontinentsus, mis väljendub nii uriini- kui roojapidamatuses. Suure imavusega mähkmed on asendamatud abivahendid voodihaige, dementse või puudega inimese kodusel hooldamisel. Kasutades õige imavuse ja suurusega mähkmed, on võimalik märgatavalt parandada rasket pidamatust põdeva inimese enesetunnet, eneseväärikust ning hügieeni.

Kõik mähkmed sobivad nii naistele kui meestele. Sidemed on valmistatud kummalegi soole erineva kuju ja imavusega. Pidamatuse hooldusvahendeid leiab suures valikus abivahendifirmadest üle Eesti, väiksem valik on apteegis.

Voodi, (tugi)toolide ja diivani kaitseks ning protseduuride läbiviimiseks on olemas imavad aluslinad. Pidamatuse hoolduse lahutamatu osa on ka tundlikule nahale mõeldud nahahooldustooted.

Riik kompenseerib kuni 60 toodet kuus

Uriinipidamatuse abivahendite soodustusel on oma kindel põhimõte: alati arvestatakse iga üksikisiku vajadust abivahendi järele ja selle vajaduse otsustab pere- või eriarst. Eestis reguleerib abivahendite soodustingimustel müüki Sotsiaalministri määrus. Riik kompenseerib puuetega inimestele, vanaduspensionäridele ja lastele alates 3. eluaastast kuni 60 pidamatustoodet kuus. Soodustuse alla kuuluvad kõik mähkmed, meeste pidamatustooted ja naiste sidemed imavusega alates 201 ml. Kompenseeritavate sidemete ja mähete arv erineb maakonniti, kuna kompensatsiooni jaotuse piir määratakse kindlaks maavalitsustes. Maakonna sotsiaalhoolekandeosakonnast on võimalik teada saada, millised tingimused ja võimalused antud piirkonnas on loodud.

Riikliku soodustuse saamiseks:

1. Pere- või eriarst kirjutab tõendi, et vajate pidamatuse abivahendit.
2. Tõendi alusel väljastab kohaliku omavalitsuse või maakonna sotsiaalhoolekande osakond (sotsiaaltöötaja) isikliku abivahendi kaardi.
3. **Tõendi, abivahendi kaardi** ja **puuet kinnitava dokumendiga** (kui on määratud) pöörduda abivahendifirmasse.

TASUTA
5 paari TENA *Pants*
imavaid pükse!

Ostes ühe paki TENA *Pants* imavaid pükse, saate lisaks 5 paari TASUTA. Pakkumine kehtib ka abivahendikaardiga ostes.

TENA *Pants* sobib aktiivsetele meestele ja naistele keskmise ja raske pidamatuse korral. TENA *Pants* pükse on sama mugav kasutada kui tavalist aluspesu.

www.TENA.ee

Inkotuba
www.kuivaks.ee

VILJANDI INKOTUBA
Tallinna 11A, tel **433 3190**
E 11–17, T, K, N 10–16

TEEMAD

Toimetaja TIINA SARV, 433 0047, tiina.sarv@ajaleht.ee

24. XI

24. novembril kell 16 annab Viljandi Jaani kirikus kontserdi Linnakapelli Brass. Esitusele tuleb põhiliselt varasem muusika.

SISUKAS AEG

Koduteenindus kõrvuti e-raamatutega

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Viljandi linnaraamatukogu trepihallis on detsembri lõpuni väljas kaunilt kujundatud huvitav näitus «Viljandlased Jaan Rieti fotodel», mis on kultuurivaramusse sisenenule ilus sissejuhatus.

Direktor Reet Lubi nimetab raamatukogu tööst rääkides kõigepealt väljastpoolt tulnud tunnustusi: Veronika Raudsepp Linnupuu algatatud viktoriini «Kultuurikonks» eest saadud maavalitsuse aukirja ja kauasele huvijuhile Vilja Volmerile aasta noorsootöötaja tiitli andmist.

«Vilja Volmer tuli raamatukokku tööle 2005. aastal. Tema korraldatud üritused tõid meile ka neid noori, kes ei ole eriti suured raamatusõbrad. Mõnes mõttes näeme tema töö vilju alles nüüd või veelgi kaugemas tulevikus,» räägib Reet Lubi praeguseks Viljandi linnavalitsusse ametisse suundunud huvijuhist.

Raamatukogus on tema jutu järgi võetud niisugune suund, et sinna ei pea tingimata ainult klassikat laenama minema. Ka ajakirja lugemine võib olla sammuke kirjanduseni jõudmise teel ning üksainus huvitavana tunduv artikkel Sirbis või Akadeemias rõõmustav läbimurre kultuuriajakirjanduse avastamiseni.

Siiski pole mõtet muutuda liiga optimistlikuks. On palju noori, kes raamatukokku teed ei leia.

Pisipõnnist täiskasvanuteni

Tänu Vilja Volmeri kirjutatud rahataotlustele leiavad raamatukogus kaks korda kuus aset «Pisipõnni pooltunnid» ja sel sügisel hakati kord kuus korraldama «Mudilase tundi». Mõlemat gruppi juhib Lea Taalimäe.

Gümnasistidele mõeldud «Kultuurikonksu» kõrval on noorematele lastele «Kultuurikonksuke» ja paljud täiskasvanute üritused sobivad ka noortele.

Tänu heale asukohale ja ilusatele avaratele ruumidele on raamatukogu kutsuv koht paljudele kooliõpilastele, kes peavad bussi peale mineku aega parajaks tegema.

«Nad saavad siin õppida või lihtsalt midagi lugeda. Raamatukogus on võimalik sõpradega kohtuda ja sisukalt aega veeta. Igal juhul on see parem kui bussijaamas istuda,» leiab Reet Lubi.

Ameerika nurgas on USA suursaatkonna toel arvutis rikkalikud ja põnevalt ülesehitatud e-andmebaasid. Lastele mõeldud teabele on lisatud muusika, videod ja arendavad mängud.

Ingliskeelsed kataloogid ei piirdu aga sugugi Ameerikaga. Väikese klõpsimise järel avanes «Briti entsüklopeedia» ja sealt polnud kuigi keeruline liikuda Tallinna peale.

Huvi pole kuhugi kadunud

Tänavust «Kirjandustuuri» korraldades võeti julgus kokku ja jäeti ära õpilaste kohustuslikus korras kohaletoomine.

«Mõtlesime, et teeme kirjanikega kohtumised meelega hilisemal kellaajal, pärast tööpäeva lõppu, ja õpilasi siia ei organiseeri. Hirm oli natuke küll – veel mõni minut enne algust oli saalis rahvast üsna hõredalt. Lõpuks aga oli 80 inimest kohal. Kümmekond lahkus pisut varem, sest nad olid tulnud maalt ja pidid bussi peale minema,» kõneleb Reet Lubi rõõmsalt.

Direktor rõhutab, et raamatukokku on oodatud kõik, kõigile leidub huvipakkuvat. «Täiskasvanutele korraldatud arvutikasutamise kursustel on kohatu imeks panna, kui keegi pärib, kuidas kasutada hiirt ja klaviatuuri. Miks ta peaks seda teadma, kui pole kunagi arvuti ees istunud? Nüüd on elu sealmaal, et sunnib seda tegema. Igal pool on viited, et lähem info on internetis asutuse kodulehel. Mõni välismaale tööle läinud inimene tahab aga lastega Skype'i teel suhelda ja tuleb sedagi meie kursustele õppima.»

Lasteüritustel on Viljandi linnaraamatukogus alati üsna rahvarohke. ELMO RIIG

LUGEJAD

Viljandi linnaraamatukogus on praegu 6794 lugejat. Oktoobris oli laenutusi 18 958.

Raamatute juurde minnes mainib Reet Lubi, et raamatukokku ostetavate trükiste arv pole kuigipalju kahanenud. Märkimisväärselt pole vähemaks jäänud ka lugejaid, kuigi linna elanike arvu kahanemine muudab kõiki murelikuks.

Direktori sõnul on käiku minemas kaks üsna erinäolist teenust. Kõigepealt koduteenindus, mille järele tekkis eriti suur vajadus pärast Männimäe osakonna sulgemist.

«Teeme seda kahasse päevakeskusega: nende poolt on transport, meilt töötaja koos raamatutega,» selgitab Reet Lubi.

Raamatute koju tellimiseks peab olema mõjuv põhjus, nagu liikumispuue või kõrge iga.

Tuleval aastal tahetakse kasutusele võtta e-raamatute laenutamise keskkond. Lugereid siiski inimestele jagama ei hakata, tellitud raamatut saab lugeda ka tavalises või tahvelarvutis, samuti nutitelefonis.

Aastaid edukalt tegutsenud kirjandusklubile enam projektiraha ei jätkunud, ent kirjandussõbrad on oodatud muudele üritustele. Üks huvitavamaid tuleb 21. novembril Fellini kohvikus. Autorid loevad seal ette oma proosapalu ja publik valib nende hulgast parima. See on sarnane juba mitu korda asetleidnud luuleprõmmiga «Viljandi Poetry Slam». Tänavu kevadel selle võitjaks tulnud Heino Laagus jäi Tallinnas korraldatud üle-eestilisel jõuproovil teiseks.

Kuu viimasel päeval saab raamatukogus teoks seltskondlik mäng «Mõrvamüsteerium».

ARVAMUS

ARDO AGASILD, abilinnapea, raamatukogu nõukogu esimees

Raamatukogu nõukogu käib koos korra aastas. See, mida oleme linnavalitsusega raamatukogult soovinud, on tehtud, näiteks pakutakse eakatele koduteenust. Kevadel seati eesmärk paigaldada veel sel aastal igasse linnaosa raamatute tagastamise kastid, et inimestel oleks mugavam ja lihtsam. Tean, et raamatukogu tegeleb sellega ning lähikuudel saab juba tulemustest rääkida.

Need inimesed, kes lugesid varem ajakirjandust raamatukogu Männimäe osakonnas, saavad seda praegu teha lugemispunktis. Olen ise seal käinud ja olukorraga tutvunud. Kitsas on, aga lehti ja ajakirju seal huvi korral lugeda saab. Aasta lõpul vaatame asja koos raamatukogu töötajatega üle ja kui vaja, teeme muudatusi.

Salakaval Dona, naiste lemmik Kristoval ja Uma Mekk

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

«Kas tõesti saab Dona Kristovali endale?» karjatab latiinokauni-tar traagiliselt ripsmeid plaksutades seinale paigutatud teleris.

Hämaras nurgas on tilluke laud ja selle kõrval kitsas riiul, kus võib näha eelmise nädala Maalehte, tükk aega tagasi Postimehe vahel olnud riigikontrolli aruannet, Sirpi, väljaandeid Uma Mekk ja 60+ ning ajakirja Psühholoogia. Nurgakese kohal on trepp, mida pidi inimesed kasutatud rõivaste poe vahet käivad. Üht-teist nende jalatsite alt pudeneb ka trükistele ja lugejatele.

Siiski-siiski, lugemisvara loetelu ei saanud täielik: eemal jäätisekülmiku peal on veel mitu ajalehte. Nende kohal seinal ripub silt «Ajalehed on lugemiseks ainult klientidele».

On aeg eemaldada saladusloor ja öelda, kus me viibime. Tegemist on lugemispunktiga, mis peaks linnavalitsuse arvates kompenseerima raamatukogu Männimäe osakonna sulgemist. Kummaline nurgake asub Selveriga ühes majas tegutsevas pitsabaaris.

Vahepeal on teleris asjad edasi arenenud. Selgub, et Dona vist ei olegi Kristovalist huvitatud. See uudis kõlab valjult üle kogu ruumi.

Pärin leti taga askeldavalt neiult, miks võib külmiku peale laotatud ajalehti lugeda vaid siis, kui süüa-juua tellid. Kas need ei olegi raamatukogu omad?

«Oh, see silt on varasemast ajast, kui me veel ise siia lehti tõime,» ütleb ta ja lisab, et praegu tähendab see tekst, et lehti ei tohi lugeda iga laua taga, vaid ainult selleks ettenähtud nurgas.

Pärast ühist semantilist lühianalüüsi võtab teenindaja sildi siiski maha. «Inimesed loevad ja jätavad lehed laudadele, meie peame neid kokku korjama. Viisakamad toovad siia jäätisekülmiku peale,» selgitab ta.

Näib, et temalgi on kahju sellest armetusest, kuhu ajakirjanduse lugejad on surutud, aga midagi pole parata.

Dona kavatseb vist siiski Kristovali endale saada. Tema varasem ilus jutt oli paljas pettus.

Hämarasse nurka surutud lehelugeja saab lisaboonusena kaasa elada latiinoiluduse Kristovali armuelule. TIINA SARV

OMAVALITSUSJUHT

Muljetavaldava töövõimega vallavanem

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

Kauaaegne Paistu vallavanem ning esmaspäeval kõigi eelduste kohaselt vastse Viljandi valla juhiks valitav Ene Saar on tuttavate kinnitusel hämmastavalt töökas ja kärme tegutseja. Mõne häälest aimdub pisuke murenootki: kas tervis sellisele valule ikka vastu peab?

ANDRES G. ADAMSON

Telefon kutsub. Neli-viis korda. Seejärel võetakse see vastu.

Kõigepealt kostab jutuajamist. Käib vist mõni koosolek või lihtsalt arupidamine. Kuulda on, kuidas too, kellele kõne on võetud, lõpetab kiirelt lause, et uurida, kes talle helistab.

«Ene Saar kuuleb,» lausub ta. Hääletoonist ja kõnemaneerist võib välja lugeda, et teda ei tabatud keset mitte millegi tegemist. Tõredust helistaja siiski ei tähelda.

Saar kuulab ära soovi temaga pisut vestelda ning leiab selleks mõne minuti vastu puiklemata.

Ta räägib rutakalt ja rohkem kui neljasõnaliste lausete kaupa, samas ei ole tema juttu just ülemäära raske jälgida. Vestluse jooksul nimetab ta peast hulga fakte ja arvandmeid.

Puudutades teemasid, mis on kas või natuke konfliktsed, valib Saar hoolikalt sõnu ja üritab end pehmelt väljendada. Mahlakaid tsitaate – selliseid, mida mõne teise omavalitsusjuhi jutt on tihedalt täis pikitud – ta ei pillu.

Umbes nii võib ajakirjaniku vaatevinklist kokku võtta tüüpilise telefonikõne Ene Saarele.

Harjunud kõik ise ära tegema

Tundub, et Ene Saart on raske, kui mitte võimatu tabada hetkel, mil ta istub üksi oma tööruumis ega pea juba järgmisel silmapilgul kuhugi tõttama. Ammugi ei ole tema häälest keset tööpäeva tajuda unisust nagu inimese puhul, kes on tükk aega käsipõsakil arvutiekraani puurinud.

Nii-öelda käigu pealt kõnelemine on Saarele tavaline. Asjaolusid arvesse võttes on see ka täiesti loogiline: ta on ju olnud korraga Paistu vallavanem, Viljandimaa omavalitsuste liidu esimees, Holstre-Polli spordi- ja puhkekeskuse juht ning üks suuremaid toimetajaid niinimetatud rõngasvalla loomise protsessi juures. Lisagem siia, et ta hoiab ennast detailideni kursis enamvähem kõige vallavalitsuses toimuvaga, alates sotsiaalvaldkonnast ja lõpetades ehitusküsimustega, ning pilt saabki selgeks: aega ei ole tal käes just laialt.

14 aastat umbes poolteise tuhande elanikuga valda tüürinud Ene Saare juhtimisharjumuste kohta on nüüd, mil kohe-kohe ootab ees peaaegu kümnetuhandelise omavalitsusüksuse etteotsa astumine, lehetoimetuses naljatamisi öeldud, et seni on tal olnud tavaks vallas kõik ise ära teha. Üks tõik, mis on säärasele naljatlemisele kahtlemata ainest andnud, on see, et vireleva Holstre-Polli keskuse juhataja kohale asus ta sel põhjusel, et selle töö eest polnud palka maksta. Tõsi, praeguseks on asutud kõnealusele kohale uut inimest otsima.

«Olen mõnikord mõelnud, kui mitu tundi ta ööpäevas tööd teeb,» tunnistab kolm valitsemistsüklit naabervalda Hallistet juhtinud, kuid nüüd omavalitsuse vallavolikogu esimehena jätkav Andres Rõigas. Ühtlasi oli tema enne Ene Saart Viljandimaa omavalitsuste liidu esimees, aga enda ja Saare tööd sellel ametikohal ei taha ta oma sõnul võrreldagi.

Paistu vallavolikogu endine esimees, ettevõtja Siim Sillamaa on üks neist, kes pelgab, et Saare väga suur töökoormus võib tema tervisele laastavalt mõjuda.

«Olen talle tegelikult ka vihjanud, et asendamatuid inimesi ei ole ja mõnikord tuleks hoogu maha võtta,» räägib Sillamaa. «Mõningaid nii-öelda märguandeid on tervise poole pealt juba olnud.»

Küsimusega, millest Ene Saare töövõime ja -tahe tulenevad, jäävad tema tuttavad natuke hätta. Osa pakub, et selle taga on nõudlikkus iseenda suhtes ja kõrged eesmärgid, teised aga, et see on lihtsalt tema loomusesse sisse kodeeritud.

«On niisugune tüüp inimesi, kelle kohta öeldakse, et nad ei püsi pudeliski paigal. Ju on tema üks neist,» tähendab Sillamaa.

Nelja valla ühinemiskomisjoni esimeheks olnud Kaupo Kase arvates vajab Ene Saar mõnikord ilmselt veendumust, et asjad on täpselt nii, nagu ta ette kujutab. «Kui miski ise ära teha, ei saa tulemus ka pettumust valmistada,» lisab ta.

Kase jutu järgi on Saar kärme mõtleja ja tegutseja, kes tahab oma töö vilju ruttu näha. Seetõttu võib teistel olla temaga aeg-ajalt keeruline sammu pidada.

Sealjuures rõhutavad Saarest kõnelejad, et ta ei tee tühja või vähetähtsat tööd. Andres Rõigas nendib, et kui Viljandimaa omavalitsuste liidus tekib vahel küsimus, kes mingi ülesande enda peale võiks võtta, pöörduvad küsivad pilgud just Ene Saare poole. «Tema puhul on kindel, et ta haldab asja ära.»

Kohalikel valimistel kogus Viljandi vallas Isamaa ja Res Publica Liidu (IRL) esinumbriks olnud Ene Saar edukaimana 284 häält, edestades 33 häälega paremuselt teise saagi saanud sotside vallavanemakandidaati Erich Palmi.

Valimisvõit valla väiksuse kiuste

Siinkohal tuleb märkida, et neljast ühinenud omavalitsusest, Paistu, Pärsti, Viiratsi ja Saarepeedi vallast polnud esimesena nimetatu elanike arvu poolest sugugi kõige suurem. Kui nüüdseks ajalukku läinud Paistu vallas elas veidi alla 1500 inimese, siis Pärstis, kus enam kui 20 aastat oli võimul Palm, oli neid umbes 3500. Saare võidule aitas kaasa tõik, et suur osa tema häältest tuli kaugemalt.

Et ka IRL-i nimekiri kokku kogus pisut rohkem hääli kui teiseks jäänud Sotsiaaldemokraatliku Erakonna oma ning valimisliitudega Viljandi Vald ja Vabad Vallakodanikud saadi võimuliidu moodustamise küsimuses kokkulepe, ootabki seda kaks on loonud juba oma perekonna, ülejäänud kaks aga õpivad ja elavad veel kodus. Ene Saar on neljakordne vanaema.

Tütar Madli leiab, et tema emas on just kui kaks eri inimest. «Üks neist on tugev, enesekindel ja kõigega hakkama saav, kelle põhiteema on töö, töö ja veel kord töö. Teine on naiselik ja vahel isegi liiga emotsionaalne, kes ei kannata ebaõiglust,» kõneleb ta. «Ema tahab, et kõik, mis on temaga seotud, oleks täiuslik. Kui see alati ei õnnestu, võtab ta seda väga südamesse.»

Madli Saar räägib, et kuigi ema polnud varasematel aastatel tööga nii hõivatud nagu praegu, on ta kogu aeg toimekas olnud. See on aga nende perele sobinud ning toimetustest hoolimata on ema suutnud teistele olemas olla.

«Tean, et emal on kahju, et ta ei saa olla muinasjutuvanaema, kes lastelastega palju koos aega veedab, aga eks see olegi tööl käivate vanaemadega nii,» tõdeb Madli Saar ning ütleb veel, et tema ema on alati tähtsustanud kohusetunnet, töökust ja ettevõtlikkust, aga seda, et lapsi peres milleski jõuga tagant oleks sunnitud, ta ei mäleta. «Ema arvamine on see, et tuleb ise proovida millegagi toime tulla, mitte viriseda, et pole tööd ja palk on väike.»

Madli Saare esimeseks katsetuseks oleva maasikakasvatuse rajamisel on ema toest palju abi olnud. Tihti peetakse koos plaane, kuidas edasi. Ja kunagi, kui Ene Saarel muud tegemised otsa saavad, on tütar lubanud ta enda juurde tööle võtta. «Ema peale saab kindel olla,» lausub ta.

Ene Saart esmaspäeval ees uue omavalitsuse vallavanemaks valimine.

Muide, IRL-iga liitus Saar alles ülemöödunud aastal. Varem kuulus ta palju aastaid Rahvaliitu.

Inimesi, kes Ene Saare kohta kriitikat teevad, ei ole palju. Üks neist on enne teda Paistu vallavanema ametit pidanud Ülo Tuvi, kel on temaga aastate jooksul üksjagu erimeelsusi olnud.

Sakalaga vesteldes ütleb Tuvi, et tema meelest käitub Saar pahatihti ebademokraatlikult ega anna teistele asjaosalistele võimalust oma seisukohta esitada. Samas mainib ta, et ei soovi end Ene Saarele vastandada, ning toonitab, et väikeses kohas tuleb suuta koostööd teha.

Kui pärida Ene Saare ja Ülo Tuvi erimeelsuste kohta Siim Sillamaalt, sõnab too, et sellest võiks pikalt rääkida, ent tema arusaamist mööda pole nendes süüdi Ene Saar.

Muinasjutuvanaema olla ei saa

58-aastasel Ene Saarel on kõrgharidus sotsiaaltöö erialal ning enne vallavanemaks saamist töötaski ta Paistu valla sotsiaalametnikuna. Tal on abikaasa Heikiga kaks poega ja kaks tütart: Rasmus, Krista, Madli ja Kaspar. Neist esime-

TEHNIKARINGLUS

Purustuspingi eest päästetud arvutid leiavad uue omaniku

KAIE MÖLTER
kaie.molter@ajaleht.ee

Maast laeni kõrguvatel riiulitel seisavad arvutid. Suur laud ruumi keskel on kaetud lahtivõetutest pärit detailidega. Seinte ääres kõrguvad varuosi ja aksessuaare sisaldavad kastivirnad.

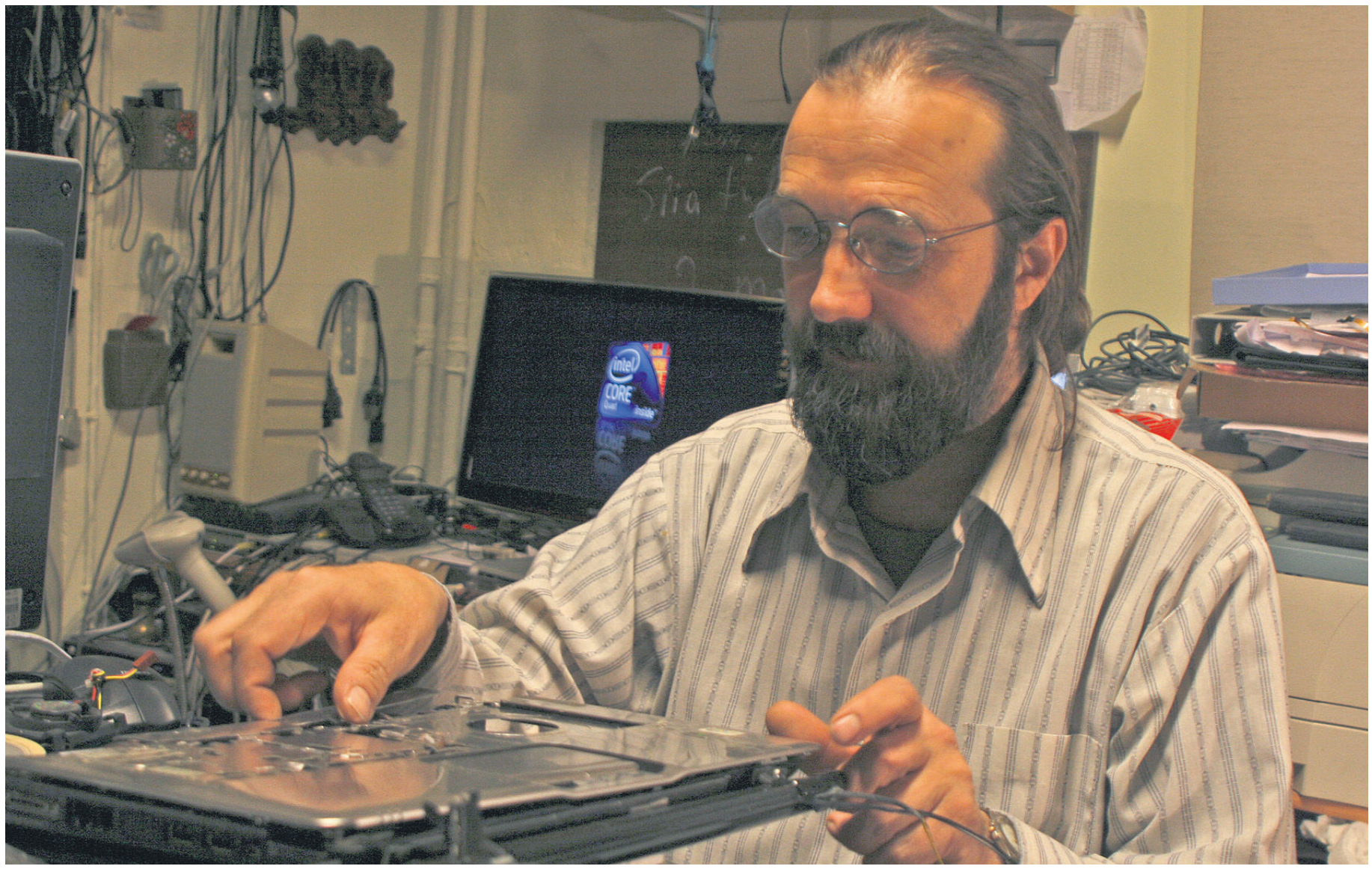

Vello Kivi on kasutatud arvuteid uuele elule äratanud juba paarkümmend aastat. Uus kasutaja eelmise omaniku andmeid eest ei leia. Et mahakantust saaks jälle eluloom, tuleb sellega tegelda. Selleks on tarvis lugeda, õppida, katsetada ja teada keskkoolis õpetatavaid füüsikareegleid. Ja kui hästi läheb, saabki sellest pusast taas töötava arvuti. 3 × KAIE MÖLTER

Mittetulundusühingu Tehnikaringlus eestvedaja Vello Kivi selgitab, et praegu on ruumi isegi lahedalt: 49 ruutmeetrit. Tartus Staadioni tänav 48 majas on ühingu kodu olnud vaid mõne kuu. Poole väiksem pind Tähe tänavas, kus see tegevust alustas, jäi nii kitsaks, et mehi masinate vahele enam ei mahtunudki.

Nädal tagasi oli Tehnikaringlusel aastapäev. Vello Kivi meenutab, et alustas selle ettevõtmisega neli aastat tagasi, sest oli tol ajal parajasti töötu ning otsis enesele mõistlikku tegevust. Nüüd on ühingul liikmeid üle kahekümne, igapäevaseid töötegijaid siiski vähem: Tartus kolm ja Tallinnas kaks.

Kaheksa arvutit ootavad riiulil uue omanikuni jõudmist, seina ääres on aga kümneid, mis alles remonti vajavad. Vello Kivi ütleb, et kõigil neil on vaja vahetada kondensaatorid, kontrollida toiteplokki, kettad üle kirjutada ja mälutest ning siis installimine teha.

Kõik need tööd võtavad üksjagu aega ning vabatahtlikud käivad töötoas nokitsemas õhtuti ja nädalavahetustel. Vello Kivi räägib, et ühingus töötavaid mehi ühendab huvi tehnika ja infotehnoloogia vastu.

Kuidas ringleb

Et arvutid jõuaksid nendeni, kel uue soetamine üle jõu käib, kogub ühing ettevõtetelt, kus arvutiparki vahetatakse, vanad masinad kokku ning valmistab need ette uuele elule.

Tehnik Lauri Leevit tõdeb, et suurem osa inimesi maksab oma arvuti eest arutult kõrget hinda. Ta toob näiteks Intel i7 protsessoriga rüperaali, mida kasutatakse Wordi failide jooksutamiseks. «Sel puhul on omanik ligikaudu 700 eurot üle maksnud.»

Ettevõtete mahakantud arvutite kohta ütlevad tehnikud, et arvuti ei lähe vanaks ega aegu. Tehnoloogia arenguga lihtsalt suurenevad inimeste soovid ja nõudmised.

«Tekstide koostamiseks, tabelarvutuseks, kirjade lugemiseks, töökuulutuste otsimiseks ja ID-makseks sobivad vanemad arvutid sama hästi kui uued ja võimsad, vaid moodsate mängude mängimisega ei tule need toime,» lisab ühingu juht.

Laual ja riiulil on näha ka sülearvuteid. «Enamik neist on katki,» nendib Vello Kivi ning räägib, et sülearvutid jõuavad ringlusühingusse alati katkisena ning kuna nende hulgas on palju eri marke, on neist keeruline töötavaid eksemplare kokku panna.

Kaks sama marki rüperaali Kivi laual on ka ühesuguse veaga: mõlemad vajaksid uut ekraani. Ekraan maksab 85 eurot, arvuti ise 120. Kas investeering on õigustatud? Kust saadakse detaili jaoks raha?

«Erilisusega silmapaistvad kompuutrid tuleb realiseerida, sest nendele on hiljem varuosa leida keeruline ja seetõttu need heategevuseks hästi ei sobi. Teisalt aitavad erilised kompuutrid leida raha järgmistele elu sisse puhumiseks,» selgitab Kivi Tehnikaringluse tööd ning lisab, et suureks abiks on ettevõtted, kes nõu ja jõuga Tehnikaringlust toetavad, annetades pruugitud arvuteid, kinkides töövahendeid ning pakkudes veebimajutust ja rendipinda. Vello Kivi mainib, et ajast, mil tal enesel jälle töö on, on ta kaise toetajate hulgas, andes püsikorraldusega iga kuu 10 eurot ühingu kontole.

Ehkki ühingu eesmärk on tehnikaseadmete annetamine, vajab ka ta ise tegevuseks annetusi. «Kui iga vald teeks püsikorralduse ja annetaks meile näiteks 5 eurot kuus, oleks meiegi jõudlus arvutikomplekte vajajatele saata palju suurem,» unistab Kivi ja tunnistab, et neid, kes ettevõtmist spondeeriks, pole, kuid igas kuus oleks vaja vähemalt 500 eurot.

Järjekord pole pikk

Kuus komplekti arvuteid ootab Kunda sotsiaaltöötajale ja paar komplekti Raplasse viimist. Vello Kivi ütleb, et praegu järjekord õnneks kuigi pikk ei ole.

Perede vajaduste ja võimalustega paremini kursis olevad sotsiaaltöötajad annavad ühingule abivajajaist teada. Algusaastal võis ka otse ühingu poole pöörduda, kui aga selgus, et ühest perest oli arvutit küsimas käinud ema, isa ja laps, otsustati vahendaja roll sotsiaaltöötajaile jätta.

Viljandimaale on arvuteid saadetud päevakeskusele Singel ja Tarvastu valla lasterikkale perele. Vello Kivi julgustab vähekindlustatud, ent arvutit vajavaid inimesi sotsiaaltöötaja poole pöörduma: «Poliitikute suust olen kuulnud, et Eestis pole nii vaeseid inimesi, kes ei suudaks arvutit osta, aga tegelikkus on siiski teine. Arvutit läheb tänapäeval vaja koolitööde tegemisel ja e-koolgi eeldab, et lapsevanem kasutaks kompuutrit iga päev.»

Ohtlikud jäätmed

Ühe arvuti tootmisega kaasneb 1500 kilo jäätmeid, mida ümber ei töötata. Arvutitehnik Mehis Ilvese sõnul on suurem osa sellest vääriskivide töötlemisel tekkivad mürgised vedelikud ja gaasid. «Kui ühe arvuti tootmisest jääb loodusesse ühe sõiduauto raskune jäätmekogum, siis on viis aastat sellise seadme elueaks liiga lühike aeg,» leiab ta.

Keskkonnaseadus määrab, et jäätmeks muutunud toodet tuleb võimaluse korral esmalt kasutada samaks otstarbeks, milleks see on loodud, ja kui see pole võimalik, siis teha temast midagi muud. Seega kui loodusvara on muudetud arvutiks, tuleb eelistatult seda arvutina edasi kasutada.

Tänapäevaseid seadmeid peetaksee elujõulises asutuses enamasti viis aastat ning seejärel vahetatakse need uute vastu. Ettevõte saab siis valida, kas tegelda ohtlike jäätmete utiliseerimisega või annetada aparaadid tehnikaringlusele, kus need uuele elule äratatakse.

Arvutitehnik Mehis Ilves mõtiskleb esimese ja teise Eesti üle ning teatab, et nende meeskond ei kuulu esimesse ega teise, vaid tegutseb nende kahe vahel. Püüdes aidata mõlemaid ja toimetades asju esimeselt teisele.

Suurpere tänu

Kevadel kinkis mittetulundusühing Tehnikaringlus Tarvastu vallas elavale suurperele kaks arvutikomplekti.

Selle pere ema ütles arvutite kohta, et need on korralikud, ehkki natuke aeglasevõitu. Tema sõnul kasutatakse neid peamiselt koolitööde tegemiseks, kuid natuke saavad lapsed neil ka mängida. Et pere on suur, seati esiti sisse graafik, millal keegi arvutis on, kuid nüüd on kasutusajad juba välja kujunenud ja seda pole enam tarvis.

«Meie pere arvates on vanade arvutite parandamine ja uuesti kasutusele andmine hea lahendus,» on pereema Tehnikaringlusele tänulik. (Sakala)

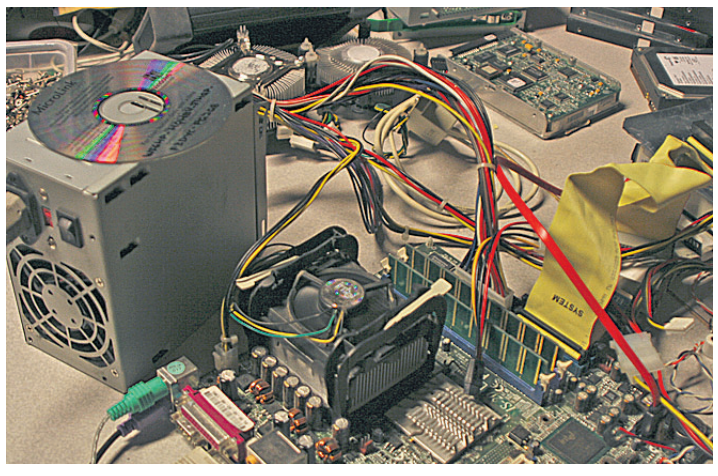

Laialilammutatud arvutit nimetavad tehnikud raipeks.

Kordatehtud arvutid hakkavad tööle vähekindlustatud peredes.

Viljandimaa konna ajaleht

Liba-Sakala

Kasutanud Js(s)and Sült ja Ökul a.d. 1992

Nr. 8 (208)
Laupäev,
16. november
2013

Pärast ootamatut elektri saabumist särab Jürgen Puhveti talu nii päeval kui öösel tuledes nagu pühademuna. MARTIN TÜLITUTT

ÜLLATUS

Sügistorm tegi pahanduste kõrval ka päris palju head

QUENTIN BURATINO,
hilissügisreporter

Kui peavoolu meedia on möödunud kuu lõpul Eestit väisanud suurest sügistormist rääkinud eelkõige negatiivses toonis – halb uudis müüb ju hästi –, siis Liba-Sakala toob lugejani ka tormi positiivse külje.

Suur oli Alam-Tustis elava pensionäri Jürgen Puhveti rõõm, kui tormijärgsel hommikul laelamp lüliti klõpsamise peale põlema süttis.

«Oleme siin ilmanurgas juba Vene ajast saadik ilma elektrita elanud, aga ühtäkki oli hommikul vool majas,» lausus ikka veel õnnest uimane Puhvet.

Ettevalmistused tasusid end ära

Vanahärra on korduvalt pöördunud Eesti Energia poole, et tema tallu elektriliin veetaks, kuid alati saanud eitava vastuse. Lootes siiski, et ühel hetkel neile halastatakse, oli pererahvas juba kümme aastat tagasi lasknud majas elektrijuhtmed laiali vedada ja lambidki valmis ostnud. Nüüd tasus eeltöö end ära.

«Meil on olnud pikka aega traditsioon, et kes hommikul esimesena ärkab, see heas usus lülitit klõpsab. Seekord naeratas mu mehele õnn,» kõneles Veera Puhvet.

Jürgen Puhveti sõnul on ülekohtune, et alati räägitakse tormi puhul sellest, kui paljudest majadest see voolu viib. «Meie näide on ehe tõestus, et igal medalil on kaks poolt,» nentis ta.

Eriti rõõmus on mees selle üle, et kuna neil pole ühegi energiamüüjaga lepingut ega ka voolumõõtjat, ei pea nad ootamatult sülle kukkunud elektri eest kellelegi maksma.

Esimestel päevadel ei suutnud vanapaar oma vaimustust kuidagi tagasi hoida ja nii klõpsiski Veera Puhvet päev läbi lüliteid, samas kui tema mees suskas aeg-ajalt õndsalt näppe seinakontakti.

«Ütleme nii, et ka meie soikujäänud intiimelu sai kõvasti särtsu juurde,» mainis Jürgen Puhvet äratehtud näoga.

Rõõmu jagus pere kolmandalegi liikmele, kõuts Miisule, kes sai endale uhked elektrilokid.

Kiuslik naaber kisub tüli

Kuid kõik pole tormi vägitegude üle nii rõõmsad kui vanapaar Puhvetid. Nende talust kolme ja poole kiviviske kaugusel elav hobipõllumees Martin Tülitutt on tige nagu herilane. Samal tormiööl, kui Puhvetid said endale elektri, temal see kadus.

«Elektrimehed on kaks nädalat viga otsinud, kuid pole seda leidnud,» laiutab Tülitutt käsi. Samas on tal ometi süüdlane teada: see on naaber Puhvet. «No kust sai temasugune endale järsku elektri? Kindlasti on see minu oma!» pahandab Tülitutt ja vibutab tuledes särava naabrimaja poole rusikat.

«Samal ajal kui Puhveti maja on ööpäev läbi valge nagu juudi jõulupuu, ei näe mina pärast kella viit isegi näppu suhu pista ja pean selleks postkontori ette kõmpima,» pahandab mees.

Postkontor asub aga üheksa ja veerandi kiviviske kaugusel.

Tülitutt on proovinud ka Puhvetiga oma kahtlustustest rääkida, kuid too ei tegevat teda kuulmagi.

Jürgen Puhvet omakorda väidab, et tema naaber on lihtsalt kiuslik. «Muidugi ma ei tee tast välja. Tõestagu, et see on tema vool!»

Puhveti sõnul oli Tülitutt käinud täpselt samamoodi endale nõudmas tema aias olevat batuuti ja nende armast vöödilist Miisut, väites, et need olid tormiga naabri juurde lennanud.

Batuut ja kahevahel Miisu

«No selle batuudi kohta ei oska ma tõesti öelda, kelle oma ta on. Ühel hommikul oli ta lihtsalt siin. See ei tähenda, et ta kohe Tülitutile kuulub,» rääkis Veera Puhvet. «Miisu on aga kogu aeg olnud meie kass,» lisas ta.

Pärast nelja silma all tunnistas Miisu siiski ajakirjanikule, et ta oli pikka aega mõlema pere kass. «Käisin söömas nii siin kui seal – kuidas parasjagu tuju oli. Aga nüüd, kui Puhvetitel on elekter, olen jäänud siia pidama – põrandasoojendusel on nii mõnus magada.»

Toimetus küsis juhtunu kohta telefoni teel kommentaari ka Elektrilevist. Pärast kümme minutit kestnud homeerilist naeru väideti sealt, et jutt sellisest elektri saabumisest on täielik jama ja absoluutselt võimatu. Siiski lubati naeruturtsatuste vahel kuuldusse suhtuda täie tõsidusega ja kui asi peaks tõesti tõele vastama, teha kõik endast olenev, et tormiööl imekombel Puhvetite majja saabunud vool sealt esimesel võimalusel ära viia.

KIIRTÄNAVAKÜSITLUS

Et leheruum kiiresti täis saada, kupatasime taas ühe ajakirjaniku õue pahaaimamatutelt inimestelt paari lihtsat küsimust küsima.

Ettevõtja Tauno, mis te arvate sellest, et Viljandi uus linnavõim loobus uhkest Minihansa projektist, mis oli kavandatud Valuoja orgu?
Arvan, et lasti käest suur võimalus Viljandil rahvusvahelist kuulsust hankida. See, et esialgu oli lubanud ettevõtmises osaleda vaid kümmekond linna, pole mingi määraja. Ükski linn ei saa kohe valmis, ka Viljandi oli algul palju väiksem.

Et linnavalitsus on ettevõtmise prügikasti visanud, kavatsen ise sinna orgu paar maja valmis ehitada. Küll siis hansalinnad juba riburada pidi järele tulevad.

Kollektsionäär Helir-Valdor, mida ilusat teil meenub äsja 60-aastaseks saanud Viljandi kultuurimajaga seoses?
Kahjuks ei tule esimese asjana meelde midagi ilusat. Seal kultuurimaja lava kohal oli ju pikki aastakümneid tõeline iludus – sirp ja vasar –, mis oleks suurepäraselt sobinud minu okupatsioonimuuseumi. Kui see aga maha võeti, sai esimesena oma pikad küüned taha Viljandi muuseum. Nii et iga kord, kui ma seal saalis istun, mõtlen esmalt sirbi ja vasara ning siis kohe muuseumi peale.

MARIE UNDER-COVER

Vabatahtlikud tegid veekeskuse

NAKSI TRALLMANN
naksi@liba.ee

Hakkajad viljandlased tassisid tühjalt seisvasse Koidu seltsimaja 90 000 kuupmeetrit vett ning tegid sinna pikisilmi oodatud veekeskuse.

«Tahtsime teha viljandlastele head meelt ning loodame samas, et pikalt tühjalt seisnud majja tuleks elu sisse,» ütles üks ettevõtmise eestvedajaid.

Esialgu on veemõnude nautijate käsutuses üks suur ujumisbassein 16 rajaga – ainulaadne kogu Baltikumis.

«Bassein on seltsimaja kunagises suures saalis ja rajad markeerivad endiste tooliridade asukohta, mistõttu on nad ka veidi kaares,» rääkis eestvedaja.

Et vesi saalis püsiks, tuli projekti eestvedaja sõnul ukseavad ja muud praod veekindla silikooniga üle käia. «Materjali kulus, kuid asja sai,» kinnitas ta.

«Vett tõid meile asjast huvitatud vabatahtlikud. Võtsime tänulikult vastu nii külma kui sooja vett,» lisas üks teine ettevõtmise taganttõukaja.

Kui uus veekeskus leiab linlaste seas poolehoiu, loodetakse tulevikus keskust edasi arendada ja majja muretseda kaks liutoru (sinine ja punane) ja üks kreemitoru (kollane). Liutorude stardiplatvorm asuks kunagises lavatornis, kreemitoru asukoht on seni lahtine.

«Me ei ole seni veel väga täpselt aru saanud, mida selle kreemitoruga peale hakata,» tunnistas tagantlükkaja. Juba praegu saab aga saali rõdult teha vettehüppeid.

Uues veekeskuses hakatakse korraldama ka laste sünnipäevi, juubelipidustusi ja peielaudu. Raha veekeskuse külastamise eest praegu ei küsita, kuid võimaluse korral võiks iga külastaja natuke vett kaasa tuua.

Viljandlased olid varmad veekeskuse jaoks kodust vett tooma.

PALUME VABANDUST

Kallid lugejad! Et Viljandi linnavalitsus otsustas visata Valuoja oru Minihansa plaani prügikasti, ei saa me teile teha mitut head nalja, mis me sel teemal välja mõtlesime. Siiski ei viska me neid prügikasti, vaid paneme tallele, et oodata ära, millal linnavalitsus meelt muudab ja kava ellu äratab. Seniks muusikat. (Toimetus)

VÄLU

VÄIKESELE LUGEJALE SUUREST MAAILMAST

AASTA NOOREKS VALITI KRIS SÜLD

Kris Süld on üks tubli Viljandi noormees, kes hoolitseb selle eest, et teil oleks siin linnas palju toredaid vaba aja veetmise võimalusi. Näiteks korraldab ta tänavaspordiüritust «Bash». Selle eest sai ta lausa eraldi auhinna.

Loomulikult oli Kris Süllal kiituse üle hea meel, aga ta arvas, et ka teised noored võiksid oma mõtteid julgemalt välja öelda. Siis oleks Viljandis veel rohkem mõnusaid kohti ja sündmusi, kus pärast koolitööde tegemist sõpradega kokku saada.

Kuigi Kris Süld õpib alles Viljandi gümnaasiumis, sai ta kohalike omavalitsuste valimistel päris palju hääli ja kuulub nüüd linnavolikokku. Ka seal tahab ta just noorte eest seista.

Kui Kris Süld oma askeldamisi alles alustas, aitas teda väga palju noorsootöötaja Mart Saar. Praeguseks on ta juba ise rohkesti kogemusi kogunud ja tuleb teistelegi hea meelega appi. Nii et kui teil on mõni vinge idee, siis andke sellest kindlasti teada!

MIS ON VOLIKOGU?

- Volikogu on seltskond tublisid ja ettevõtlikke inimesi. Nad võtavad linnas või vallas üheskoos vastu tähtsaid otsuseid, et kõigil seal ka edaspidi hea elada oleks.

Kris Süld teeb kõik selleks, et noortele meeldiks Viljandis olla.

JAKOBSONI KOOLIS TEHAKSE ROBOTEID

Kas olete kuulnud midagi robootikaringist? See on selline vahva koht, kus saab ehitada päris roboteid ning panna neid kõiksugu põnevaid ülesandeid täitma. Näiteks võib robot teile köögist ema käest võileiva tuua.

Robotite meisterdamiseks on vaja päris palju tarkust. Näiteks peaksite oskama arvutit kasutada – selles olete te kõik kindlasti päris osavad. Muidugi peaksid teile meeldima matemaatika ja füüsika, sest need õppeained on robotite ehitamisel väga tähtsad.

Just selliseks vahvaks pusimiseks ostetigi Jakobsoni koolile Lego robotid, töölaud ja 3D-printer. 3D-printer on üks tark masin, mis oskab arvuti käsul asju teha. Kui robotile näiteks on tarvis kindla suurusega ratast, võite lasta tal selle valmistada.

Robootikaringi klassis on ka mitu lauaarvutit. Nende abil saavad meisterdajad otsida YouTube'ist videoid, kus robotite tegemist õpetatakse. Juhendeid on seal palju, sest just selliste Lego robotite ehitamist õpetatakse robootikahuvilistele kogu maailmas. Korraldatakse isegi võistlusi, et selgitada välja, kes suudab keerukama masina valmis ehitada.

Robootika pole ainult poiste ala. Ka Jakobsoni kooli ringis käib üks tüdruk. Peaasi, et oleks huvi ja pealehakkamist!

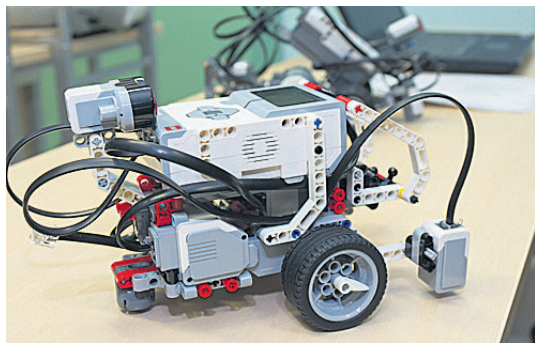

Lego roboteid saab õpetada mitmesuguseid ülesandeid täitma.

See tulnukalaeva moodi valge ketas võib tulekahju korral inimese elu päästa.

SUITSUANDUR PEAB OLEMA IGAS KODUS

Vaadake ka teie oma kodus järele, kas teil on laes suitsuandur – valge ketas, mis aeg-ajalt vilgub. Kui pole, öelge kindlasti emale või isale, et see tuleb osta.

Suitsuandur on väga suur abimees: ta aitab tulekahju ära hoida. Kohe, kui ta suitsu tunneb, annab ta sellest valjul häälel inimestele teada. Nii on võimalik tulekolle ise ära kustutada või õigel ajal ruumist lahkuda.

Eelmisel aastal hukkus Eestis tulekahjudes 54 inimest. Enamikul neist polnud laes töötavat suitsuandurit.

Vähemalt korra kuus tuleb kontrollida, kas väike elupäästja ikka töötab. Selleks on tal küljes nupp. Kui seda pikalt all hoida, peaks tulema pikk piiks. Kui häält ei tule, on arvatavasti patarei tühjaks saanud.

VÄLU TEKSTID KIRJUTAS ÜLLAR PRIKS, FOTOD TEGID ELMO RIIG, MARKO SAARM JA AIVAR AOTÄHT

SÖÖME SÕNU

ÜLLAR PRIKS

Värske õhk ja vaikne nädalavahetus

Ma pole mees, kes ennast liiga palju liigutada viitsib. Küllap ühel hetkel solvub selle peale ka mu keha. Mida aasta edasi, seda vähem suudan praalides sellest mööda vaadata.

Nii juhtub viimasel ajal hedonistlike nädalavahetuste sekka ka sääraseid, millest retromees just pasundada ei taha. Minu kui patoloogilise paberimäärija sireen üürgab aga vahetpidamata. Parim, mida seejuures teha saan, on kunstilised ilustused ja faktide hägustamine.

Eelmisel reedel läksin püsti pööraseks ning lisasin füüsilisele aktiviteedile *macho*-varjundi: sõitsin meestega põdrajahile. Lühidalt olid lood nõnda, et kohe, kui päike tõusis, tõmbasin metsa servas punase vesti selga ja enne ma ennast väga ei liigutanud, kui tulekera metsa taha prantsatas. Külm oli kah ja ega jaladki ootamatutest ületundidest vaimustuses olnud.

Kogu selle vallatu passiivaeroobika järelkajana vedelesin peaaegu terve nädalavahetuse ohkides diivanil ja tapsin telekanaleid. Vaatamiseks sobis kõik, alates «Jüri Üdi klubist» ning lõpetates mingi veidra saatega, kus kleiti rüütatud Ott Lepland mööda lava hõljus ja säästupirne purustaval helisagedusel «Titanicu» tunnusmeloodiat üürgas.

Kõik saated olid parimad, sest andsid mulle põhjuse mitte püsti tõusta. Kui nälg näpistama hakkas, esitasin etüüdi «Armas karupoeg» ja anusin naiselt, et ta tooks poest neid asju, millega kanad lennata ei oska. Pärast lihtsaid protseduure muutus olemine veelgi värvilisemaks. Ja üleüldse: tegemistes peabki ju valitsema tasakaal, eks ole.

KRÕBEDAD KANATIIVAD

2 pakki kanatiibu
1 supilusikatäis Inglise sinepit
3 supilusikatäit vedelat mett
4-5 supilusikatäit ketšupit
3 supilusikatäit sojakastet
1 teelusikatäis ingveripulbrit
musta pipart
3 pressitut küüslauguküünt
paneerimiseks seesamiseemneid

Tegemist on kindla peale minekuga. Kui parasjagu süüa teha ei viitsi, aga teleka ees suvalist sardelli närida ka ei taha, siis selle roaga eksida ei saa. Pealegi lasevad praeahjust lenduvad aroomid ette kujutada, et nüüd on küll praad nina ees.

Põhimõtteliselt polegi muud kunsti, kui tuleb koostisained marinaadiks segada ja kanatiivad sellega kokku mäkerdada. Seejärel visake kraam külmikusse nii kauaks, kui kannatust jagub. Mul seekord väga ei jagunud.

Siis polegi muud, kui ahi grillrežiimil 180 kraadi peale ning tiivad seesamiseemnetega üle puistata ja küpsetuspaberile või ahjurestile laduda.

Vahepeal piiluge ahju ja vaadake, et ampsud parasjagu kenad ja krõbedad välja näeksid. Kui lõpuks teleri ette diivanile prantsatate, on üsna kindel, et mõnus amps sobib nii Türgi seebika kui rammumeeste võistluse kõrvale.

Esmaspäev 18. november

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Maahommik*
12.40 Pehmed ja karvased*
13.05 Ilus maa*
13.15 Saladuslik Aafrika*
13.50 Jamie Oliveri 30 minuti road*
14.15 Uued trikid*
15.05 Waterloo Roadi kool
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.35 Hercule Poirot
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Osoon
20.35 Meie inimesed
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Välisilm
22.10 Kes maksab arve?
23.10 ENSV*
23.40 Hercule Poirot*
00.30 Ringvaade*

06.00 Punased roosid*
06.55 Joonissarjad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Sajandi armastus*
13.35 Reisile meiega*
14.05 Saladused
14.55 Punased roosid
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Reporter
20.00 Saladused
20.30 Naabriplika
21.30 Eesti tippmodell 2
22.30 Kliendinimekiri
23.30 Ärapanija*
00.00 Stereo*
01.20 NCIS Los Angeles
02.10 Meedium
02.55 Matsakas beib*
03.40 Hooaeg*

06.15 Joonissarjad
08.00 Armastus võidab*
09.00 Kirgede torm*
10.05 Vaprad ja ilusad*
10.50 Elu keset linna
11.20 Kodumäng*
11.50 Su nägu kõlab tuttavalt*
14.25 Vaprad ja ilusad
14.55 Seitsmes taevas
15.55 Armastus võidab
16.55 Kirgede torm
18.00 Kättemaksukontor
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Võimalik vaid Eestimaal
20.30 Ment
21.30 CSI kriminalistid
22.30 Mf. Võimatu missioon: Variprotokoll
01.10 NCIS kriminalistid
02.00 Vabaduse hind.

07.10 Animasarjad
08.30 Tagatargemad
09.00 Ringvaade* 09.30 Pereelu 10.05 Väike maja preerias 10.50 Siin ja praegu 11.40 Titanic* 13.10 ERR uudised 16.10 Eesti muusikavideod 16.40 Üheksandikud* 17.10 Väike maja preerias* 18.00 Animasarjad 18.30 Lastetuba 18.45 Animasarjad 19.20 AK (viipek) 19.30 AK (vk) 20.00 Dok. Vasturääkiv ajalugu 21.05 Ela sajaga* 21.30 Jüri Üdi klubi 22.25 Mf. Andestuseta 00.25 Kaalul on rohkem kui elu

06.00 Hommikuraadio 09.00 Seitsmesed uudised* 09.30 Kodu keset linna* 10.00 Kutsuge Cobra 11* 11.00 Mf. Peibutuspruut* 13.10 Top Shop 13.30 Kodu keset linna 14.00 Kutsuge Cobra 11* 15.00 Head 16.00 Kuidas ma kohtasin teie ema* 16.30 Top Gear USA* 17.30 Kutsuge Cobra 11 18.30 Simpsonid* 19.00 Perepea 19.30 Kuidas ma kohtasin teie ema 20.00 Uus tüdruk 20.30 Simpsonid 21.00 Kõige naljakamad koduvideod 21.30 Mf. Notorious 00.00 Perepea* 00.30 Salatoimikud

05.30 Rosario 06.20 Totaalne ärkamine! 08.15 Doktor Oz* 09.15 Emmerdale* 09.45 Küladetektiivid 10.45 Heartland* 11.45 Top Shop 12.00 Hotell Grand* 13.40 Kodukokad katsetavad 14.05 Naistekliinik 15.00 O.C 16.00 Heartland 17.00 Ellen 18.00 Doktor Oz 19.00 Kodus ja võõrsil 19.30 Emmerdale 20.00 Saladused 20.35 Mf. Topeltpulmad 22.30 Eesti tippmodell täiega 23.00 Raudsed kokad 00.00 Reporter

06.30 Motoreporter Baikalis 07.00 Reporter+ 07.30 Reporter+ 08.00 Usu või ära usu!* 08.30 NCIS Los Angeles* 09.20 Vangla* 09.45 Rooli võim* 10.10 Rannavalve 11.00 Jututuba 13.30 Benny Hill* 14.05 20 kõige šokeerivamat...* 15.00 NCIS Los Angeles 16.00 Portreteerija 17.00 20 kõige šokeerivamat... 17.55 Benny Hill 18.30 Klikitähed 19.00 Tuvikesed* 19.30 Tuvikesed* 20.00 Ärapanija 20.30 Usu või ära usu! 21.00 Kaks ja pool meest* 21.30 Kriminaalne Venemaa 22.00 Kriminaalne Venemaa 22.35 Z-rühm 23.30 Conan 00.25 Kaks ja pool meest 00.50 Tuvikesed

Teisipäev 19. november

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Prillitoos (subtiitritega)*
12.55 Osoon (subtiitritega)*
13.25 Välisilm*
14.00 Kes maksab arve? *
15.00 Tõnis Mägi "Kõielkõndija mees"
15.05 Waterloo Roadi kool
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.35 Hercule Poirot
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Vabariigi kodanikud
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 OP!
22.10 Kodu
22.55 Üheksandikud*
23.25 Hercule Poirot*
00.15 Ringvaade*
01.24 ERR uudised

06.00 Punased roosid*
06.55 Joonissarjad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Saladused*
12.00 Naabriplika*
13.00 Eesti tippmodell 2*
14.00 Saladused
14.55 Punased roosid
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Reporter
20.00 Mis sul viga on?
20.30 Kaks kanget Indias
21.30 Vice
22.10 Krimi
22.40 Nikita: Mineviku varjud
23.40 Mf. Tappev mäng
01.40 Dexter
02.35 Ekstreemkalapüük Robson Greeniga
03.25 Reporter*
04.15 Kriminaalne Venemaa
04.40 Kriminaalne Venemaa

06.15 Joonissarjad
08.00 Armastus võidab*
09.00 Kirgede torm*
10.05 Vaprad ja ilusad*
10.50 Elu keset linna
11.25 Meisterkokk
12.25 Ment*
13.25 CSI kriminalistid*
14.25 Vaprad ja ilusad
14.55 Seitsmes taevas
15.55 Armastus võidab
16.55 Kirgede torm
18.00 Kättemaksukontor
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Kaua võib
20.30 Suletud uste taga
21.30 CSI New York
22.30 Mf. Äkksurm
01.40 NCIS kriminalistid
01.40 Vabaduse hind
02.30 Ära usalda mõrda korterist 23

07.10 Animasarjad
08.15 Lastetuba* 08.30 Nukumäng 09.00 Ringvaade* 10.05 Väike maja preerias 10.50 Jüri Üdi klub* 11.48 ERR uudised 15.55 Mf. Eraelu* 17.10 Väike maja preerias* 18.00 Animasarjad 18.30 Lastetuba 18.45 Animasarjad 19.20 AK (viipek) 19.30 AK (vk) 20.00 Pealtnägija (v.k. subtiitritega)* 20.45 Vaba tahe* 21.15 Mütoklipp 21.25 Minuscule 21.30 AegRuum 22.20 Teaduspalavik 22.50 Eesti TOP 7 23.35 Kuidas ei tohiks elada 00.00 Peeter Esimene

06.00 Hommikuraadio 08.30 Seitsmesed uudised* 09.30 Kodu keset linna* 10.00 Kutsuge Cobra 11* 11.00 Notorious* 13.30 Kodu keset linna 14.00 Kutsuge Cobra 11* 15.00 Head 16.00 Kuidas ma kohtasin teie ema* 16.30 Kutsuge Cobra 11 17.30 NCIS kriminalistid 18.30 Simpsonid* 19.00 Perepea 19.30 Kuidas ma kohtasin teie ema 20.00 Uus tüdru 20.30 Simpsonid 21.00 Kõige naljakamad koduvideod 21.30 Mf. Suremat u 5 23.30 Perepea* 00.00 Kummituslinna vangid 01.00 Salatoimikud

05.30 Rosario 06.20 Totaalne ärkamine! 08.15 Doktor Oz* 09.15 Emmerdale* 09.45 Küladetektiivid 10.45 Heartland* 11.45 Top Shop 12.00 Hotell Grand* 13.35 Kodukokad katsetavad 14.00 Naistekliinik 15.00 O.C 16.00 Heartland 17.00 Ellen 18.00 Doktor Oz 19.00 Kodus ja võõrsil 19.30 Emmerdale 20.00 Naabriplika 21.00 Õiged sammud 22.00 Ainult Essexis! 23.10 Seksi võidukäik 00.10 Reporter

06.30 Ärapanija* 07.00 Reporter 08.00 Usu või ära usu!* 08.30 NCIS Los Angeles* 09.20 Conan* 10.10 Rannavalve 11.00 Jututuba 13.30 Benny Hill* 14.05 20 kõige šokeerivamat...* 15.00 NCIS Los Angeles 16.00 Portreteerija 17.00 20 kõige šokeerivamat... 17.55 Benny Hill 18.30 Klikitähed 19.00 Tuvikesed* 19.30 Tuvikesed* 20.00 Krimi 20.30 Usu või ära usu! 21.00 Kaks ja pool meest* 21.30 Mf. Ameerika luuser 23.30 Conan 00.25 Kaks ja pool meest 00.50 Tuvikesed 01.15 Tuvikesed

Kolmapäev 20. november

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 OP!*
12.25 Ajavaod*
12.50 Ilus maa*
13.00 Riigikogu infotund. Otse
14.05 Ajalik ja ajatu*
14.35 Vaba tahe*
15.05 Waterloo Roadi kool
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.35 Hercule Poirot
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Pealtnägija
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Foorum
22.30 Eesti lood
23.00 Mis juhtuks, kui...?*
23.25 Hercule Poirot*
00.15 Ringvaade*

06.00 Punased roosid*
06.55 Joonissarjad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Kaks kanget Indias*
12.30 Mis sul viga on?*
13.00 Süvahavva*
14.00 Saladused
14.55 Punased roosid
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Reporter
20.00 Suur lotokolmapäev
21.00 Heeringas Veenuse õlal
21.30 Pilvede all
22.30 Jahtunud jälg
23.30 Bordell 232
00.30 Mis? Kus? Millal?*
01.35 Vice – Kummituslinnad*
02.10 Sjomini juurdlus

06.15 Joonissarjad
08.00 Armastus võidab*
09.00 Kirgede torm*
10.05 Vaprad ja ilusad*
10.50 Elu keset linna
11.25 Meisterkokk
12.25 Suletud uste taga*
13.25 CSI New York*
14.25 Vaprad ja ilusad
14.55 Seitsmes taevas
15.55 Armastus võidab
16.55 Kirgede torm
18.00 Kättemaksukontor
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Appi tuleb selgeltnägija
21.00 Võimalik vaid Venemaal
21.30 Kondid
22.30 Kättemaks
23.30 Top Gear USA
00.35 Viimane hoiatus
01.30 Vaga vesi

07.10 Animasarjad
08.15 Lastetuba* 08.30 Püramiidi tipus 09.00 Ringvaade* 10.05 Väike maja preerias 10.50 Eesti muusikavideod 11.23 ERR uudised 14.25 AegRuum Universumi imed* 15.15 Mf. Andestuseta* 17.10 Väike maja preerias* 18.00 Mõmmi aabits 18.25 Kasuta oma kujutlusvõimet! 18.30 Lastetuba 18.50 Animasarjad 19.20 AK (viipek) 19.30 AK (vk) 20.00 Meie inimesed 20.25 Minuscule 20.30 Metsapeatus (v.k. subtiitritega) 21.00 BFM esitleb: lyhikas: Arvamus ja eelarvamus 21.20 BFM esitleb: lyhikas: Enne kui minna... 21.30 Elu on liiga lühike 22.00 Mf. Serge Gainsbourg – huligaani armastus

06.00 Hommikuraadio 08.30 Seitsmesed uudised* 09.30 Kodu keset linna* 10.00 Kutsuge Cobra 11* 11.00 Mf. Suremat u 5* 13.10 Top Shop 13.30 Kodu keset linna 14.00 Kutsuge Cobra 11* 15.00 Head 16.00 Kuidas ma kohtasin teie ema* 16.30 Kutsuge Cobra 11 17.30 NCIS kriminalistid 18.30 Simpsonid* 19.00 Perepea 19.30 Kuidas ma kohtasin teie ema 20.00 Uus tüdruk 20.30 Simpsonid 21.00 Kõige naljakamad koduvideod 21.30 Mf. Kuuroimar 23.30 Perepea* 00.00 Euroopa pokkeriturnee. 01.00 Salajane ladu 02.00 Salatoimikud

05.30 Rosario 06.20 Totaalne ärkamine! 08.15 Doktor Oz* 09.15 Emmerdale* 09.45 Küladetektiivid 10.45 Heartland* 11.45 Top Shop 12.00 Õiged sammud* 13.00 Ainult Essexis!* 14.00 Naistekliinik 15.00 O.C 16.00 Heartland 17.00 Ellen 18.00 Doktor Oz 19.00 Kodus ja võõrsil 19.30 Emmerdale 20.00 Kaks kanget Indias 21.00 Mf. Naised 23.20 Lõppmäng 00.20 Reporter

06.30 Krimi* 07.00 Reporter 08.00 Usu või ära usu!* 08.30 NCIS Los Angeles* 09.20 Conan* 10.10 Rannavalve 11.00 Jututuba 13.30 Benny Hill* 14.05 20 kõige šokeerivamat...*15.00 NCIS Los Angeles: Hädaohus 16.00 Portreteerija 17.00 20 kõige šokeerivamat... 17.55 Benny Hill 18.30 Klikitähed 19.00 Tuvikesed* 19.30 Tuvikesed* 20.00 Kuldvillak 20.30 Usu või ära usu! 21.00 Kaks ja pool meest* 21.30 Mf. Edison 23.30 Conan 00.25 Kaks ja pool meest 00.50 Tuvikesed

Neljapäev 21. november

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Pealtnägija*
12.45 Tähelae*
14.05 Vabariigi kodanikud (subtiitritega)*
15.00 Teater laulab
15.05 Waterloo Roadi kool
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.35 Hercule Poirot
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Kahekõne
20.30 Mõistlik või mõttetu
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Kapital
22.10 MI
22.35 Dok. Benjamin Britten. Rahu ja konflikt
00.25 Hercule Poirot*
01.15 Ringvaade*

06.00 Punased roosid*
06.55 Joonissarjad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Pilvede all*
12.30 Heeringas Veenuse õlal*
13.00 Suur lotokolmapäev*
14.00 Saladused
14.55 Punased roosid
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Reporter
20.00 Parim enne
20.30 Kodutunne
21.30 Mf. Külm linn
00.00 Mf. Eriti mõttetud mehed
01.45 Hea naine
02.30 Bordell 232*

06.15 Joonissarjad
08.00 Armastus võidab*
09.00 Kirgede torm*
10.05 Vaprad ja ilusad*
10.50 Elu keset linna
11.25 Meisterkokk
12.25 Appi tuleb selgeltnägija*
13.25 Kondid*
14.25 Vaprad ja ilusad
14.55 Seitsmes taevas
15.55 Marina ja kapten
16.55 Kirgede torm
18.00 Kättemaksukontor
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Kodumäng
20.30 Kättemaksukontor
21.30 Dok. Eesti näkiliste välimääraja
22.35 Kolmeraudne
23.35 Puudutus
00.35 Euroopa pokkeriturnee
01.40 Vale jälgedel
02.30 Kinominutid

07.10 Animasarjad
07.40 Mõmmi aabits*
08.05 Pingviin Jasper 08.15 Lastetuba* 08.30 Töötuba 09.00 Ringvaade* 10.05 Väike maja preerias 10.50 Puutepunkt* 11.20 Ilus maa* 11.30 Ilus maa* 11.40 Mf. Kohtumine tundmatuga* 13.08 ERR uudised 16.30 Smallville 17.10 Väike maja preerias* 18.00 Tule õue! 18.30 Lastetuba 18.45 Animasarjad 19.20 AK (viipek) 19.30 AK (vk) 20.00 Ela sajaga (v.k. subtiitritega) 20.30 Teaduspalavik* 21.00 Lähim Ida 21.30 Keeluaja kuningas 22.25 Kuritegu* 23.25 Mf. Serge Gainsbourg – huligaani armastus

06.00 Hommikuraadio 08.30 Seitsmesed uudised* 09.30 Kodu keset linna* 10.00 Kutsuge Cobra 11* 11.00 Mf. Kuuroimar* 13.10 Top Shop 13.30 Kodu keset linna 14.00 Kutsuge Cobra 11* 15.00 Head 16.00 Kuidas ma kohtasin teie ema* 16.30 Kutsuge Cobra 11 17.30 NCIS kriminalistid 18.30 Simpsonid* 19.00 Perepea 19.30 Kuidas ma kohtasin teie ema 20.00 Uus tüdruk 20.30 Simpsonid 21.00 Kõige naljakamad koduvideod 21.30 Mf. Bluusivennad 00.00 Perepea* 00.30 Kinominutid 01.00 Tuled kustu 02.00 Salatoimikud

05.30 Rosario 06.20 Totaalne ärkamine! 08.15 Doktor Oz* 09.15 Emmerdale* 09.45 Küladetektiivid 10.45 Heartland* 11.45 Top Shop 12.00 Löppmäng* 13.00 Raudsed kokad* 14.00 Naistekliinik 15.00 O.C 16.00 Heartland 17.00 Ellen 18.00 Doktor Oz 19.00 Kodus ja võõrsil 19.30 Emmerdale 20.00 Pilvede all 21.00 Kolm naist paadis 21.30 Süües saledaks 22.00 Piinlikud kehad 23.05 Bordell 232 00.15 Reporter

06.30 Kuldvillak* 07.00 Reporter 08.00 Usu või ära usu* 08.30 NCIS Los Angeles* 09.20 Conan* 10.10 Rannavalve 11.00 Jututuba 13.30 Benny Hill* 14.05 20 kõige šokeerivamat...* 15.00 NCIS Los Angeles 16.00 Portreteerija 17.00 20 kõige šokeerivamat... 17.55 Benny Hill 18.30 Klikitähed 19.00 Tuvikesed* 19.30 Tuvikesed* 20.00 Mis sul viga on? 20.30 Usu või ära usu! 21.00 Kaks ja pool meest* 23.35 Conan 00.30 Kaks ja pool meest 00.55 Tuvikesed, 01.20 Tuvikesed

Reede 22 .november

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Saladuslik Aafrika*
12.25 MI*
12.55 Kahekõne (subtiitritega)*
13.20 Foorum (subtiitritega)*
14.10 Kapital (subtiitritega)*
14.40 Terveilm
15.05 Waterloo Roadi kool
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.35 Hercule Poirot
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
19.30 Rula ja Ratas
20.00 Mehed räägivad armastusest
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Mf Melanhoolia
23.50 Pealtnägija*
00.40 Hercule Poirot*
01.30 Ringvaade*
02.05 ERR uudised

06.00 Punased roosid*
06.55 Joonissarjad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Kodutunne*
12.30 Parim enne*
13.00 Galileo*
14.00 Saladused
14.55 Punased roosid
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Reporter
20.00 Kuldvillak
20.35 Galileo
21.30 Süvahavva
22.30 Põrgulikud köögid
23.30 Mf Kasuisa
01.30 Hea naine

06.15 Joonissarjad
08.00 Marina ja kapten*
09.00 Kirgede torm*
10.05 Vaprad ja ilusad*
10.35 Top Shop
10.50 Elu keset linna
11.25 Meisterkokk
12.20 Kättemaksukontor*
13.20 Dok. Eesti näkiliste välimääraja*
14.25 Vaprad ja ilusad
14.55 Seitsmes taevas
15.55 Marina ja kapten
16.55 Kirgede torm
18.00 Kättemaksukontor
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Me armastame Eestit
21.30 Kerge elu
22.30 Mf. Film 43
00.25 Castle
01.20 Mf. Saa rikkaks või sure üritades

07.10 Animasarjad
08.30 Teaduspalavik* 09.00 Ringvaade* 10.05 Väike maja preerias 10.50 Smallville* 11.35 Reagan* 13.15 Eesti TOP 7* 13.59 ERR uudised 15.10 Mf. Achilleus ja kilpkonn 17.10 Väike maja preerias*18.00 Joonissarjad 18.30 Lastetuba 18.50 Joonissarjad 19.20 AK (viipek) 19.30 AK (vk) 20.00 Kaalul on rohkem kui elu* 21.00 Mf Vasturääkiv ajalugu* 22.05 Alati valmis 23.00 Peeter Esimene* 23.55 Keeluaja kuningas* 00.55 Lyhikas: Arvamus ja eelarvamus* 01.15 Lyhikas: Enne kui minna... * 01.25 Eesti TOP 7*

06.00 Hommikuraadio 08.30 Seitsmesed Uudised* 09.30 Kodu Keset Linna* 10.00 Kutsuge Cobra 11* 11.00 Mf. Bluusivennad* 13.30 Kodu Keset Linna 14.00 Kutsuge Cobra 11* 15.00 Head 16.00 Kuidas Ma Kohtasin Teie Ema* 16.30 Kutsuge Cobra 11 17.30 Ncis Kriminalistid 18.30 Simpsonid* 19.00 Perepea 19.30 Kuidas Ma Kohtasin Teie Ema 20.00 Uus Tüdruk 20.30 Simpsonid 21.00 Kõige Naljakamad Koduvideod 21.30 Mf. St Trinian'S 2: Legend Frittoni Kullast 23.40 Terra Nova 00.40 Perepea* 01.10 Salatoimikud

05.30 Rosario 06.20 Totaalne Ärkamine! 08.15 Doktor Oz* 09.15 Emmerdale* 09.45 Küladetektiivid 10.45 Heartland* 11.45 Top Shop 12.00 Kolm Naist Paadis* 12.30 Süües Saledaks* 13.00 Piinlikud Kehad* 14.00 Naistekliinik 15.00 O 16.00 Heartland 17.00 Ellen 18.00 Doktor Oz 19.00 Kodus Ja Võõrsil 19.30 Emmerdale 20.00 Kodutunne 21.00 Mf. Oleks See Ometi Nii 22.55 Mõrvaennetajad 23.50 Reporter

06.30 Mis Sul Viga On?* 07.00 Reporter 08.00 Usu Või Ära Usu!, 58/169* 08.30 Ncis Los Angeles* 09.20 Conan* 10.10 Rannavalve 11.00 Jututuba 13.30 Benny Hill* 14.05 20 Kõige Šokeerivamat 15.00 Ncis Los Angeles 16.00 Portreteerija 17.00 20 Kõige Šokeerivamat 17.55 Benny Hill 18.30 Klikitähed 19.00 Tuvikesed* 19.30 Tuvikesed* 20.00 Mis sul viga on? 20.30 Usu Või Ära Usu! 21.00 Kaks Ja Pool Mees* 21.30 Mf. Lõpp-Punkt 3 23.25 Kreisid Reisid 23.55 Kogu Tõde Meestest 00.25 Kaks Ja Pool Meest 00.50 Tuvikesed 01.15 Tuvikesed

Laupäev 23. november

07.30 Joonissarjad
08.35 Buratino tegutseb jälle
09.00 Puutepunkt (subtiitritega)*
09.30 Mõistlik või mõttetu*
10.00 Maahommik
10.45 Õnne 13 (subtiitritega)*
11.15 Pealtnägija (subtiitritega)*
12.05 Jüri Üdi klubi (subtiitritega)*
13.00 Benjamin Britten*
14.45 Eesti lood*
15.15 Laulualbum
15.30 IT-osakond
15.55 Mehed räägivad armastusest*
16.55 Uued trikid
17.45 Kodu*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Ladina-Ameerika metsikumad paigad
19.35 Saladuslik Aafrika
20.00 Üheksandikud
20.30 Õnne 13
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.20 Sport. Sport
21.35 Isa Brown, 1/10
22.25 Midsomeri mõrvad
23.55 Tähelaev*
01.14 ERR uudised

06.15 Täiuslik koduperenaine
07.15 Reporter*
08.10 Joonissarjad
09.00 Kodusaade
10.00 Lemmikretseptid
10.45 Hooaeg
11.30 Rooli võim
12.00 Subboteja
13.00 Põrgulikud köögid*
14.00 Mis sul viga on?*
14.30 Saladused*
15.00 Eesti tippmodell 2
16.00 Valelikud võrgutajad
17.00 Mf. Kogemata leitud õnn
19.00 Reporter+
19.35 Reisile meiega
20.05 Stereo
21.30 Ärapanija.
22.00 Mis? Kus? Millal?
23.30 Mf. Stalingrad
02.10 Mf. Külm linn

05.40 Kirgede torm
07.25 Monsuno
07.45 Joonissarjad
10.00 Heimari kokaklubi
10.30 Kodumäng*
11.00 Nurgakivi
11.30 Naistesaade
12.00 Kerge elu*
13.00 Kättemaksukontor*
14.00 Castle*
15.00 Midsomeri mõrvad
17.15 Ühe armastuse lugu
19.00 Seitsmesed uudised
19.30 Mf. Jääaeg 2: Suur sula
21.25 Ment*
22.25 Mf Mees raha eest
00.10 Mf. Skorpionikuningas
02.00 Midsomeri mõrvad*
03.50 Simpsonid*
04.40 Nurgakivi*
05.10 Seitsmesed uudised

09.00 Mf Kullanupuke 09.30 Joonisfilmid
09.45 Prügihunt ja Superjänes 10.10 Joonisfilmid 11.00 OP!* 11.25 MI* 11.55 Wikileaks – leke kui relv 12.55 Laulab Tõnis Mägi* 13.20 Vikerkaar 13.50 Tähelaev: Tõnis Mägi* 15.05 Tõnise ja Mäe vahel* 15.30 Mf. Titanic 17.00 Mf. Printside kool 18.10 Animasarjad 19.20 AK (viipek) 19.30 AK (vk) 19.45 Ilus maa: Sirguvad söögisellid 19.55 Draakonitüdrukud 21.25 Valel poolel 21.30 Teatriõhtu: Püha Katariina pöörane õhtusöömaaeg 23.20 Elu on liiga lühike* 23.50 Titanic*

06.00 Hommikuraadio 07.30 Totaalne muutumine 08.30 Urukoerad 09.30 Mf St Trinian's 2: legend Frittoni kullast 11.40 Lasko 12.35 Kontor 13.05 Mf Mängureeglid 15.05 Liiga 16.00 Stop! 16.30 Simpsonid* 17.00 Alexela Meistriliiga korvpallis 19.00 Joonissarjad 21.00 Top Gear USA 22.00 Mf. Behemot 00.00 Ameerika õudukas: mõrvamaja

05.30 Agentuur 06.00 Mf. Südame eksiteed 07.45 Lihtne, kiire, maitsev! 08.15 Disainiduo Novogratz 09.00 Kilodele tuld! 10.00 Kolm naist paadis* 10.30 10 aastat nooremaks USA 11.00 Süües saledaks* 11.30 Kodukokad katsetavad 12.00 Mf. Oleks see ometi nii* 14.00 Mf. Topeltpulmad* 15.55 Staariminutid 16.00 Kuidas alasti hea välja näha 17.00 Õiged sammud* 18.00 Gordon Ramsay köögisaladused 18.30 Kadunud 19.30 Hotell Grand 21.15 Mf. Roosid tormis 23.05 Piinlikud kehad* 00.05 Reporter+ 00.35 Seksi võidukäik 01.30 Sex sexy 01.55 Elu keerdkäigud 02.40 Mõrvaennetajad*

06.55 Reporter 07.45 Põgenemine 09.55 Mõrvaennetajad* 10.50 Conan* 12.30 Kreisid reisid* 13.00 Motoreporter Baikalis* 13.30 Veider või mis? 15.20 Mf. Ameerika luuser* 19.05 Mõrvaennetajad 20.00 Kaks kanget Venemaal 21.00 Kuidas miljardit tuulde visata 21.30 Mf. Maailm ämbliku vastu 23.20 Vembuvennad 23.50 Mf Lõpp-punkt 3

Pühapäev 24. november

07.30 Joonissarjad
08.30 Miriami teater
08.35 Mis mõttes?: Rikas ja vaene
08.45 Lastetuba*
09.00 Prillitoos
10.00 Tähelaev
11.15 Jamie Oliveri 30 minuti road
11.35 Ladina-Ameerika metsikumad paigad*
12.30 Meie inimesed*
12.50 PressPausePlay
14.15 Kolm paralleelset sirget lõikuvad enne lõpmatust
14.40 Katuselappija
15.10 Midsomeri mõrvad*
16.40 Isa Brown*
17.30 Puutepunkt
18.00 Ajalik ja ajatu
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Ajavaod
19.10 Vaba tahe
19.40 Mis juhtuks, kui...?
20.05 Pehmed ja karvased
20.30 ENSV
21.00 Aktuaalne kaamera: Nädal. Ilm
21.40 Sport. Sport
22.00 NO99 Kunstikool
22.05 Kuritegu
23.00 IT-osakond
23.25 ETV live
00.27 ERR uudised

06.05 Rooli võim*
06.30 Mf. Kogemata leitud õnn*
08.05 Barbie ja tema õed seltsis ponidega
09.35 Kaks kanget Indias*
10.35 Heeringas Veenuse õlal*
11.05 Kuldvillak*
11.40 Parim enne*
12.10 Kodutunne*
13.10 Naabriplika*
14.10 Pilvede all*
15.10 Mf Pilved silmapiiril
17.05 Mf Solveigi laul
19.00 Reporter+
19.35 Sajandi armastus
21.55 Mf Häbimärk
23.50 Mf Elumärk
02.20 Mf Kasuisa*

05.40 Kirgede torm
07.25 Monsuno
07.45 Joonissarjad
10.00 Mf. Hannah Montana film
12.00 Me armastame Eestit*
13.30 Stop!*
14.00 Suletud uste taga*
15.00 Midsomeri mõrvad
17.15 Ühe armastuse lugu
19.00 Seitsmesed uudised
19.30 Su nägu kõlab tuttavalt
22.00 Mf. Jälle sina
00.10 Valgekrae
01.10 Miss Fisheri mõrvalood
02.15 Midsomeri mõrvad*
04.05 Appi tuleb selgeltnägija*
04.55 Seitsmesed uudised
05.25 Kirgede torm

09.00 Mf. Printside kool* 10.10 Animasarjad 11.00 Rula ja Ratas* 11.30 Teaduspalavik* 11.55 Ela sajaga (vk)* 12.25 Tagatargemad* 12.55 Estraaditähestik: Tõnis Mägi*. 13.45 Ränd üle raja* 14.10 Küünlapäev14.40 Lennud: Lavakunstikooli XX lend 15.30 Miss Marple'i lood 16.05 Jüri Üdi klubi* 17.00 Mf. Kullanupuke* 17.30 Tule õue!* 18.00 Prügihunt ja Superjänes* 18.25 Sügise laulud 18.50 Animasarjad 19.05 Ajakompass 19.20 AK (viipek) 19.30 AK (vk) 19.45 Urmas Alender 60 19.55 Kaks ansamblit 20.25 Ring ümber Ruja 21.20 Ruja 21.50 Teisel pool vett 22.40 Ahvatlev ettepanek 23.00 Rujaleidja 23.40 Kitsa kinga laulud

06.00 Hommikuraadio 07.00 Totaalne muutumine 08.00 Urukoerad 09.00 Glee 10.00 Kalamehejutud 10.30 Kinominutid 11.00 Liiga 12.00 Kondid 13.00 Kalamehejutud* 13.30 Kontor 14.00 Mf. Rambow' poeg 16.00 Ulakad vanurid 16.30 Kutsuge Cobra 11 17.30 Rajalt maha 18.30 Joonissarjad 19.30 Totaalne muutumine 20.30 Simpsonid 21.00 Vormel 1: Brasiilia GP 23.30 Top Gear USA 00.30 Õigluse nimel

05.30 Agentuur 06.00 Mf Roosid tormis* 07.45 Lihtne, kiire, maitsev! 08.15 Rõõmuga täidetud elu. 09.00 Kilodele tuld! 10.00 Kodusaade 11.00 Lemmikretseptid 11.50 Hooaeg 12.30 Ellen 17.00 Raudsed kokad18.00 Gordon Ramsay köögisaladused 18.30 Beverly Hillsi kokad 19.30 Hotell Grand 21.10 Mf. P.S. 23.10 Põrgulikud köögid 00.05 Reporter+ 00.35 Beverly Hillsi kokad* 01.30 Sex sexy 01.55 Elu keerdkäigud 02.40 Mf P.S.*

07.15 Kuidas miljardit tuulde visata* 07.45 Põgenemine 09.55 Mõrvaennetajad* 10.50 Conan* 12.30 Kriminaalne Venemaa* 13.30 Z-rühm* 14.30 Kaks kanget Venemaal* 15.25 Mf Edison* 17.20 Mf. Maailm ämbliku vastu* 19.05 Mõrvaennetajad 20.00 Rooli võim 20.30 Mootorite maailmas 20.50 Staariminutid 21.00 Vembuvennad* 21.30 Mf. Saadetis 23.25 Vangla 23.55 Mf. Saadetis*

24 tundi VABA AEG

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, sakala@ajaleht.ee. Kuulutused tel 433 0062, kuulutused@sakalakirjastus.ee

TEATER

Ugala väikeses saalis mängitakse täna kell 17 «Kalmistuklubi», etendus on välja müüdud. Lisainfo telefonil 433 0777. Vaksali tänav 7, Viljandi.

Viljandi nukuteatris saab homme kell 12 ja 16 vaadata lugu «Karu-Ott tahab magada». Lossi tänav 31. Tel 433 4295 ja 5341 9815.

KONTSERT

Sakala keskuses esineb täna kell 19 ansambel Kõrsikud kontserdiga «Sinu südames». Tallinna tänav 5, Viljandi.

Karksi valla kultuurikeskuses on täna kell 19 Mulgimaa maarahva sügispidu ansambliga Ma Ma. Tuurit-tuurit esitab kava «Mehed ei nuta», üllatused, suupistelaud. Piletid eelmüügist 6 eurot, samal õhtul 8 eurot. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

Karksi valla kultuurikeskuses on 21. novembril kell 18 Lõuna-Eesti regiooni muusikakoolide õpilaste ja õpetajate kontsert. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

KINO

Männimäe salongkinos linastub täna kell 18 eesti film «Kertu», kell 20 «Mandariinid». Homme kell 16 animafilm «Politseiauto Pelle», kell 18 «Mandariinid», kell 20 «Kertu». Lisainfo veebist www.mannimaja.ee, Riia maantee 52d, Viljandi.

Sakala keskuses linastub 20. novembril kell 19 film «Don Jon» Tallinna tänav 5, Viljandi.

Karksi valla kultuurikeskuses linastub 19. novembril kell 19 eesti film «Veregrupp». Pilet 2 eurot. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

ÜRITUSED

Viljandi vaimupuudega inimeste tugiliidu koosolek on täna kell 12 Posti tänav 20, Viljandi.

Mulkide seltsi Viljandi kogukonna «Ämarigu tunni» on 17. novembril kell 15 Eha tänav 4, Viljandi. Mõtleme jõuludele. Külas on pensionäride liidu näitetrupp.

Karksi valla kultuurikeskuses on 19. novembril kell 16 kloun Ummi *show*. Pilet 2 eurot. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

Viljandi huvikooli tantsusaalis teisel korrusel saab tänasest kuni 14. detsembrini laupäeviti kell 11.15 õppida tegema lihtsaid joogaharjutusi selja tervena hoidmiseks. Juhendaja Margit Kose. Kaasa võtta võimlemismatt ja tekk, selga mugavad rõivad. Soovitav tulla tühja kõhuga. Tunni hind 6 eurot. Info telefonil 523 7119, http://www.joogaviljandis.blogspot.com/. Jakobsoni tänav 47c.

Kondase keskuses täna kell 17 perekonstellatsioone tutvustav töötuba. Osaluspanus 20 eurot, individuaaltöö 70 eurot. Tel 502 8653. Pikk tänav 8, Viljandi.

Eesti genealoogia seltsi Viljandi osakonna konverents on täna kella 12–16 Paalalinna koolis, Paala tee 46, Viljandi.

Represseeritute klubi peoõhtu on 17. novembril kell 13 Sakala keskuses. Esineb Saarepeedi rahvamaja tantsurühm Udusõlg. Maie Lond tutvustab oma uut luulekogu «Soontes voolab elu». Mängib Lustipill. Ilmunud on järjekordne Memento number. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Maavalitsuse õppeklassis on kolmapäeval, 20. novembril kell 17.30 loodusõhtu «Jäätmetekke vähendamine». Lisainfo ja osavõtusoovist teavitamine keskkonnaameti keskkonnahariduse spetsialisti Reet Vaiksalu telefonil 5308 3344 või e-posti aadressil Reet.Vaiksalu@keskkonnaamet.ee. Vabaduse plats 2, Viljandi.

Sakala keskuses leiab 22. novembril kell 11 aset kursus teemal «Käsitöönäituse kujundamine». Juhendaja on tuntud tekstiilikunstnik-kujundaja Kadi Pajupuu. Info ja registreerimine telefonil 529 0617 või e-posti aadressil rahvakunst@hot.ee . Klubi Ajaratas õhtu toimub kell 18.30 ansambliga Treffunks. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Päikesekillu perekeskuses leiab 22. ja 29. novembril kella 18.30–20 aset igavese tervise ja nooruse saladuse kursus «Viis tiibetlast». Õpime selgeks viis tiibeti buda munkade harjutust, mis muudavad sind reipaks ja energiast pakatavaks. Harjutused ei nõua erilist painduvust ega jõudu. Kursus koosneb kahest osast, soovitav on osaleda mõlemal reedel. Osalustasu 6 eurot. Juhendab Piia Kelner. Info ja registreerimine 534 92361 või enesearendamine@gmail.com. Posti tänav 24, Viljandi.

Kondase keskuses on konstellatsioonide õhtu. ELMO RIIG

Kaarli rahvamajas on 23. novembril kell 18 Õisu sovhoosi ja sovhoostehnikumi vanade aegade mälestuseks lõikuspidu. Õhtut sisustab Boris Lehtlaan.

Diabeetikute seltsi teabepäev on 21. novembril kell 14 Posti tänav 20, Viljandi. Rääkima tuleb Hella Vides. Oodatud on ka uued liikmed.

Viljandi KEK-i pensionäride klubi kohvilaud on 21. novembril kell 13 Eha tänav 4.

Tantsivate Mulkide pubis novembris igal kolmapäeval Gunnar Loho korraldamisel karaoke. Suur hulk tuntud laule, viktoriin ja üllatused. Pilet 2 eurot. Viljandi mnt 2a, Karksi-Nuia.

Sakala keskuses leiab 13. ja 14. detsembril aset 18. käsitöömess. Kauplema oodatakse käsitöömeistreid ja talutoiduvalmistajaid üle Eesti. Info telefonil 529 0617 või e-posti aadressil rahvakunst@hot.ee. Tallinna tänav 5, Viljandi.

NÄITUSED

Viljandi raamatukogu trepihallis on avatud näitus «Viljandlased Jaan Rieti fotodel», **linnagaleriis** 30. novembrini Viljandi õpilaste korraldatud eesti tänapäevase kunsti näitus «Rohukõrrest maailma lõpuni», **kojulaenutusosakonnas** «Maailm on lähedal: Ameerika», **lugemissaalis** aasta lõpuni «Kaks karismaatilist viljandlast: Siim Mandre 100 ja Anton Suurkask 140» Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

Karksi valla kultuurikeskuse sinises saalis saab novembri lõpuni vaadata Viljandi maakonna kunstnike loomingu sügisnäitust. **Teise korruse fuajees** ootab huvilisi Remo Savisaare loodusfotode näitus, mis jääb avatuks aasta lõpuni. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

Kondase keskuses on 1. detsembrini Seaküla Simsoni skulptuurinäitus «Paugutaja Seakülast». 12. detsembrini on avatud Resa Tiitsmaa näitus «Mõttemängud nukkudega». Püsiekspositsioonis on Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

Sakala keskuse jalutussaalis on Teet Lindma juubelinäitus «Tagasivaade», mis jääb avatuks 12. detsembrini. **Sammassaalis** on avatud Viljandi kultuurimaja ajalugu tutvustav näitus, mida saab vaadata 12. detsembrini. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Suure-Jaani külalistemajas on 30. novembrini Vilja Prometi meremaalide näitus «Merele truu». Ilmatari tänav 3-a. Tel 551 5932.

Viljandi muuseumis on näitus kirikusümbolitest «Igaviku märgid – sümbolitesse talletatud tarkus». Johan Laidoneri plats 10. Tel 433 3316.

Uku keskuse teisel korrusel saab vaadata fotonäitust «Vana foto jälgedes», kus ammustel aegadel tehtud fotode kõrval on Enn Loidi uued pildid, millel on kujutatud sama paik tänapäeval. Tallinna tänav 41, Viljandi.

NIMEPÄEV

Tänased nimepäevalised on Arnold, Arno, Arne ja Aarne, homsed Heinar, Einar, Ainari, Aino, Egon ja Egil ning esmaspäevased Ilo ja Ilu.

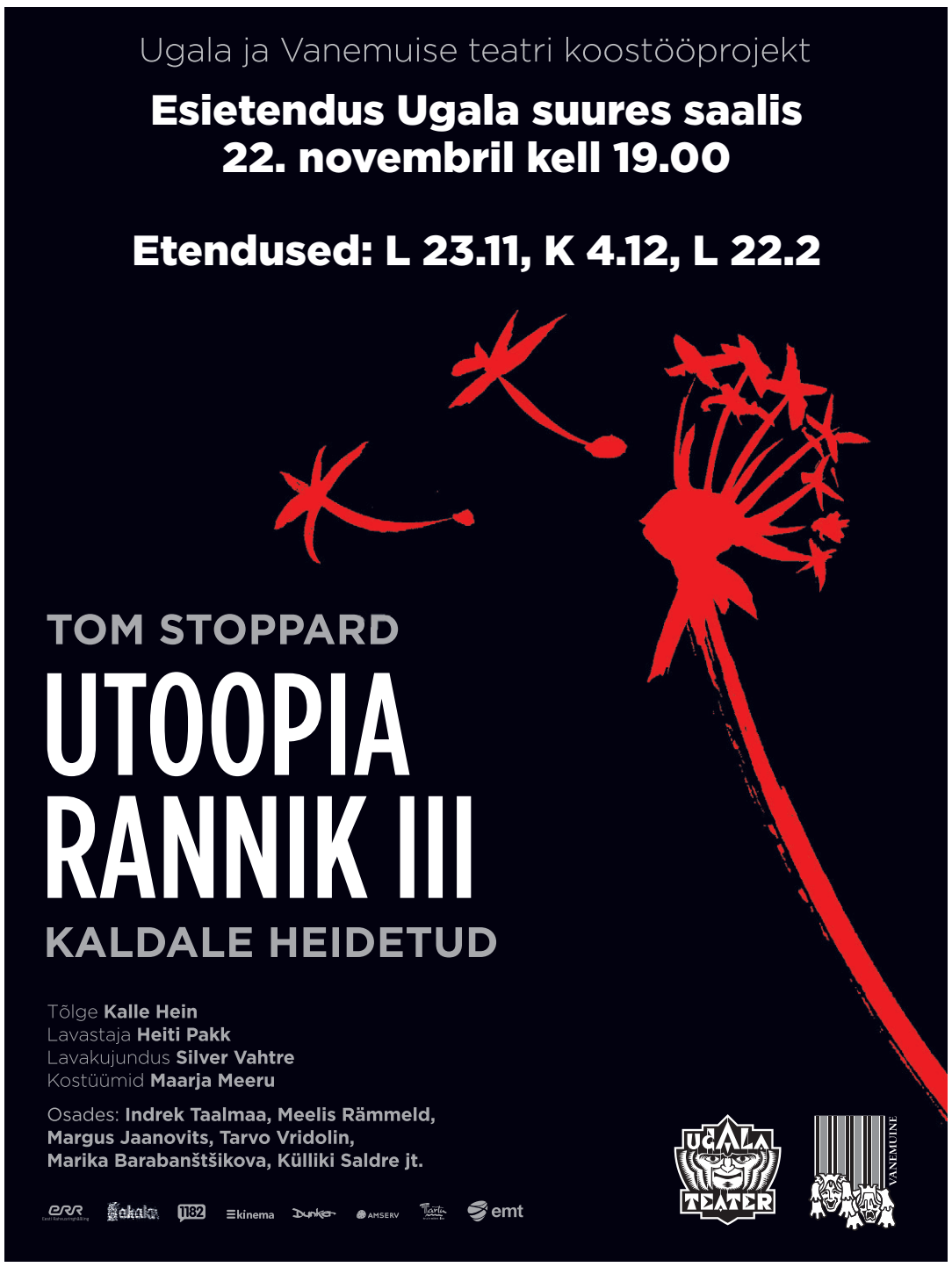

SPORT 2013

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0042, madis.luik@ajaleht.ee

Eesti mootorrattaspordi föderatsiooni pidulikul hooaja lõpetamisel kuulutati välja 2013. aasta parimad motosportlased ja -klubid. Viljandimaalt pälvis aasta parima tunnustuse Kristel Raba Mini MX-i eurokarika võitjana.

Algo Kärp: enda kohta tegin korraliku sprindi

Eile Soomes Olosel alanud esimese lume võistluse sprindi kvalifikatsioonis 51. koha saanud Viljandi suusaklubi liiget Algo Kärpi ootab täna ees 10 kilomeetri klassikasõit ja tema plaanidesse kuulub ka homne 15 kilomeetri vabatehnika distants.

«Enda kohta tegin päris korraliku sprindi: ei läinud hästi ega halvasti,» ütles Kärp.

Mõni tund pärast hooaja esimest ametlikku võistlust tunnistas 28-aastane suusataja väsimust jalgades ning avaldas lootust, et suudab ööga piisavalt taastuda ja laupäeval endas vajalikku särtsu leida.

Kommenteerides neljapäeval avaldatud sõnumit, et FIS-i maratonide sarjas esindab ta tänavu Venemaa Vitargo meeskonda, rõhutas Kärp, et see võimaldab pikamaasõitudel kaasa teha soodsatel tingimustel ja arvestada teeninda va meeskonna toega.

Kärp on varem Sakalale kinnitanud, et selle hooaja peamine eesmärk on Sotši taliolümpia, milleks valmistumise kavasse võib kuuluda ka mõni suusamaraton. Pärast olümpiamänge kavatseb Kärp osaleda pikamaasõitudel.

«Praegu treenin olümpia nimel,» kordas ta. (Sakala)

Tennisist Saara Orav oli tubli nii Tartus kui kodus

Eesti noorte tennise *grand prix*' sarja kuuluval alla 14-aastaste tütarlaste turniiril möödunud nädalavahetusel Viljandis võidutses Maria Lota Kaul Tallinnast, edukaima kohaliku mängijana jõudis Saara Orav poolfinaali.

Nädal varem Tartus asetleidnud sama sarja alla 12-aastaste mõõduvõtul võidutsenud Saara Orav oli koduhallis 32 osalejaga võistlusel võidukas kolmes esimeses matšis. Avaringis alistas ta 6:0 ja 6:1 Gloria Hubani, teises 6:2 ja 6:3 Yvonne Pärna ning veerandfinaalis 6:1 ja 6:0 Kärt-Triin Laaguse. Võistluse poolfinaal viis Saara Orava vastamisi esimese asetusega Anette Mäeltiga. Viljandlannale hästi, 6:3 setivõiduga alanud kohtumine lõppes siiski 2:6 ja 3:6 allajäämisega.

Turniiri finaalis olid vastamisi Tallinnast pärit piigad. Kahes setis ühesuguse 6:4 tulemusega võitis Viljandi turniiri Maria Lota Kaul.

Tublilt mänginud Saara Orava kõrval tegid kohaliku tenniseklubi Fellin noortest kaasa ka õed Emilia ja Elisabeth Alonen. Kahjuks lõppes nende võistlus seekord avaringis.

Tartu turniiril võitis Saara Orav kõik oma viis vastast. Finaalis mängis ta 6:3 ja 6:1 üle Sofiya Chekhlystova Tallinnast. (Sakala)

Õppurid võrdlesid oma võimeid võrkpalliväljakul

MARGIT KURVITS,
Viljandimaa spordiliidu juhataja

Viljandimaa koolide gümnaasiumide ja tehnikumide võrkpalliturniiril olid võidukad Viljandi gümnaasiumi naiskond ja ühendatud kutsekooli meeskond.

Nii noormeeste kui neidude võistlus leidsid aset Suure-Jaani koolis. Kaasa tegi kaheksa naiskonda ja viis meeskonda.

Tütarlapsed alustasid kahes neljaliikmelises alagrupis ning seejärel peeti vahegrupi kohtumised ja kohamängud.

Esimese alagrupi parim oli Viljandi gümnaasiumi esimene võistkond ja teisena lõpetas Abja kooli esimene koosseis. Teises grupis võitis Viljandi gümnaasiumi teine esindus Olustvere teenindus- ja maamajanduskooli ees. Vahegrupist jõudsid finaali Viljandi gümnaasiumi ja Abja gümnaasiumi esimene koosseis. Finaali võitsid 2:0 viljandlannad. Kolmanda koha saavutas Viljandi gümnaasiumi teine esindus.

Võidukasse naiskonda kuulusid Kadri Puu, Mari Teder, Liia Pajusaar, Marta Mikkor, Katrin Viinapuu, Kertu Kaarmäe, Maarja-Liis Reede ja Kadi Rohelpuu. Võistkonna õpetaja on Kristiina Jürisson.

Meeskonnad selgitasid paremaid turniirisüsteemis. Esimeseks tulnud Viljandi ühendatud kutsekooli esindus võitis kolm mängu, kuid kaotas päeva neljandana lõpetanud Suure-Jaanile. Teise koha saanud Olustvere meeskond kogus samuti kolm võitu ja kaotuse. Võrdse tulemuse juures vaadati võitja selgitamiseks meeskondade omavahelist mõõduvõttu, milles oli edukam olnud Viljandi kutsekool.

Kolmanda ja neljanda koha omanik selgusid samuti arvestades konkurentide omavahelist kohtumist. See andis võõrustajate ees eelise Viljandi gümnasistidele. Mõlemad olid turniiril kogunud kaks võitu ja kaks kaotust.

Esikoha saavutanud Viljandi ühendatud kutsekooli meeskonda kuulusid Kristjan Gerassimov, Kristo Ots, Kristjan Raudlepp, Rain Liivoja, Juss Vahar, Taavi Saar, Ants Arukask, Aivo Netšajev ja Deivis Tihovski. Võistkonna treener-õpetaja on Anneli Taresaar.

Eesti võrkpalli liidu liikmesklubid valisid eelmise võistlushooaja parimaks naissportlaseks Soomes mängiva viljandlanna Anu Ennoki. 2 × ELMO RIIG

VÕRKPALL

Välismaale läinuid ootab kodumaal väärt tunnustus

MADIS LUIK
madis.luik@ajaleht.ee

Eesti võrkpalli liidu liikmesklubid valisid eelmise võistlushooaja parimateks sportlasteks Prantsusmaa meistriliigas osaleva Ardo Kreegi ja Soomes mängiva viljandlanna Anu Ennoki.

Teist hooaega Soome tugevaimas liigas kaasategevale Anu Ennokile tuli niisugune tunnustus oma sõnul üllatusena, ehkki ta nimetati Eestis aasta parimaks teist korda järjest.

«Kui mulle hakkasid õnnitlused tulema, olin veidi segaduses. Ega ma aru saanud, mille eest, sest polnud jõudnud veel uudist lugeda,» meenutas Ennok kolmapäeva hommikut, mil võrkpalli liit oma kodulehel otsuse avalikustas.

Nagu ta ütles, tekitas see uudis temas hämmingut eelkõige seetõttu, et eelmine hooaeg polnud just kõige parem. «Veidi arusaamatuks jääb ka see, miks polnud tunnustatavate seas näiteks Prantsusmaal mängivaid õdesid Bratuhhinaid. Samuti on eestlannad hästi esinenud teistes välisliigades.»

Samas ei salanud 21-aastane Salo naiskonna LP Viesti nurgaründaja, et tunnustatud saada on meeldiv. «Nii et see oli mõneti üllatav, aga siiski mõnus uudis.»

Alaliidu parimate autasustamistseremooniast aasta parim naismängija osa võtta ei saa, sest samal päeval peab LP Viesti koduhallis eurosarja teise ringi kohtumise tugeva Saksa naiskonnaga. Euroopa võrkpalli konföderatsiooni karikavõistlustel ehk CEV Cupil 16 parema sekka jõudnud Salo vastane on selles mängus Rote Raben Vilsbiburg.

Mullu Oriveden Ponnistuse naiskonnaga Soomes pronksmedali pälvinud ja suvel põhjanaabrite valitseva meistriga liitunud Anu Ennok on vaieldamatult olnud oma praeguse naiskonna üks resultatiivsemaid liikmeid. Tema sõnul on võistkond praegu näidanud head võrkpalli.

Koduses meistrisarjas jätkab tiitlikaitsja LP Viesti täiseduga ning möödunud nädalavahetusel kindlustas ta endale koha jaanuaris peetavas Soome karikavõistluste finaalis.

«Üldiselt käib kogu meie töö praegu eurosarjaks valmistumise tähe all,» lausus Ennok.

Alaliidu parimaks juunioriks kuulutati tänavu Viljandi spordikooli kasvandik Kristel Moor, kes siirdus pärast gümnaasiumi lõpetamist õppima ja treenima Ameerika Ühendriikidesse Alabamasse. Noormeestest peeti parima tunnustuse vääriliseks Denis Losnikovi Saaremaalt.

Aasta parimaks juunioriks kuulutati tänavu Viljandi spordikooli kasvandik Kristel Moor.

Aasta treeneri tiitli pälvis juunioride koondisega maailmameistrivõistluste finaalturniirile jõudnud Urmas Tali.

Traditsiooniliselt tõsteti esile ka mänge teenindavaid kohtunikke ja ametnikke ning parima noore kohtuniku tiitli sai Mart Keerutaja.

Võrkpalli liidu aasta parimaid autasustatakse 4. detsembril Tallinna lennusadamas.

Sakala.

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: http://sakala.ajaleht.ee/
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063,
faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Ketlin Beljaev (uudised) 433 0054
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Madis Järvekülg (uudised) 433 0084
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mölter (uudised) 433 0041
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektorid Kadri Soon,
Tea Raidsalu 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Küljendaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektor Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kella 9—17, lõuna kella 13—13.30. Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni. Sakala ilmub viis korda nädalas. Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed. Juriidiline aadress Gildi t 1, 51007 Tartu. Postiaadress Rüütli t 14, 80010 Pärnu.
Toimetus käsikirju ei tagasta ja võtab endale õiguse neid lühendada. Välisautorite honorarid kantakse üle pangakontole üks kord kuus järgmise kuu 6. kuupäeval.
Kõik ajalehes Sakala avaldatud artiklid ja fotod on autoriõigusega kaitstud teosed, mille reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma AS-i Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõusolekuta keelatud.
Trükitud Kroonpressi trükikojas. Tiraaž 8786

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda pressinõukogusse, pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Neljapäeval sündis Viljandis tüdruk.

135 AASTA EEST

Sakala, 11. XI 1878

Austriast. Wiini linnas ja ümberkaudu on 3. Nowembril (23. Oktobril) nii raske lumesadu olnud, nii et lund mitme jala kõrguselt maas olnud ja kõik sõidud ja käimised seisnud. Ühtlasi saduga olnud kange tuul, kes lumega kõik maja seinad kinni katnud, kust siis lumi jälle palli kaupa maha langenud ja palju kahju teinud. Telegrahwi traadid on katki kistud ja puud katki murtud.

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kl 9–17, lõuna kl 13–13.30. **Tel 433 0062, faks 433 0066, e-post andra.tetsmann@ajaleht.ee**. Kuulutuse tellimine internetis **http://kuulutus.ajaleht.ee**

ARTURI JUURES

Parima sündmuse nimel pakume meeldivat jõulupeo pidamise võimalust.

Oleme avatud
E 11-15, T-N 11-20, R-L 11-24, P 11-18

Järve 3, Suure-Jaani.
Telefon 437 7336, 5341 3595.
Faks 437 7336.
arturijuures@arturijuures.ee

Paberlehe lood digilehes juba SÜDAÖÖST!

www.sakala.ajaleht.ee

AINULT TELLIJALE!

Kuulutusi ja leinateateid saab tellida 24h internetis www.sakala.ajaleht.ee

HEA METSAOMANIK!

OSTAME
KUUSEPALKE
PÄRNU SADAMAS ja
KUNDA SADAMAS.
Diameeter alates 12 cm.

Lauri Uibopuu,
tel 503 2050
lauri@artiston.ee
ARTISTON

ROGER PUIT

AS ROGER PUIT OSTAB JÄTKUVALT ERAMETSKONNA LOOMISE EESMÄRGIL

TALUMAID

HOOLI OMA METSA TULEVIKUST.
HELISTA TEL 434 7647, 504 1062, FAKS 434 7710.
ROGERPUIT@HOT.EE

KINNISVARA

Noorpere soovib üürida heas seisukorras talumaja, maja või majaosa Viljandis või selle lähistel. Tel 5363 6028.

Olen huvitatud korteri või maja ostust Tallinnas. Tel 5820 0800.

Ostame metsa- ja põllumaad. Tel 5331 1935.

Ostan 3-toal I korruse korteri Männimäel. Tel 529 8311.

Ostan 3-toalise remontimata korteri Viljandis. Tel 5680 8951.

Ostan garaaži Männimäel. Tel 529 8311.

Ostan korteri. Tel 5691 8499.

Ostan maja. Tel 509 3629.

Ostan maad ja metsa. Tel 511 1666.

Ostan maja (v.a Paalalinnas). Tel 5194 2289, 433 4365.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215.

Soovin üürida korteri Viljandis. Tel 5458 2874.

SÕIDUKID

Müüa Lada 14” naastrehvid velgedel ja valuveljed (sobivad al 2000. a), uus esistange, haakekonks, starter, generaator ja tuled. Tel 551 2722.

TEENUSED

Vajan 80 × 80 × 210 plekkahju pottseppa. Tel 5383 9301.

Ehitustööd. Tel 5377 2246.

Ehitustööd. Tel 5694 0590.

AS ACROPOLIS
EHITAB JA REMONDIB KRUUSATEID JA TRUUPE NING MÜÜB
- **liiva,**
- **sõelutud liiva,**
- **kruusa,**
- **purustatud kruusa,**
- **killustikku.**

INFO ja TELLIMINE tel 524 1222.
e-post kristjan@acropolis.ee

Halumasin. Tel 5563 8552.

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, h 1,09 €/min.

Katused, fassaadid ja viimistlustööd. Tel 5352 9476.

Lõikan õunapuid. Tel 5677 4266.

Metallitööd. Trepid, piirded. Tel 517 5265.

Ohtlike ja probleemsete puude lõikus. Tel 5302 3518.

Ohtlike puude langetamine. Tel 504 7811.

Pottsepp (ka remont). Tel 5841 5196.

Rakke-, salv-, sahtkaevude kaevamine, puhastamine ja remont. Tel 557 4792.

Tantsivad Mulgid
- jõulupeod
- sünnipäevad
- firmapeod
- *catering*'i-teenus
- nõudelaenutus

Info tel 5695 3228.
Viljandi mnt 2a, Karksi-Nuia.

Reoveemahutite, septikute müük ja paigaldus. Tel 5306 5322, www.reovesi.ee.

Salvkaevude puhastamine. Tel 5672 7555.

Soodne sõiduautode remont Pärstis, Viljandist 8 km. Viime ja toome teie auto ise remonti ja tagasi. Tel 5677 2130, 515 9502, OÜ Lekt.

Soojustamine puistevillaga. Tel 5665 0604, 502 0066.

Talverehvide müük ja paigaldus. Soodushinnad -20%. OÜ CarFix, Riia mnt 54b, tel 433 7789, carfix@carfix.ee.

Terrassid, voodrilauad, saunad, kivitööd, ripplaed jne. Garantii. Tel 5366 9108, A1 Ehitusviimistlus OÜ.

Vannitubade ja saunade ehitus. Tel 5626 4115.

Veo- ja tõsteteenus, kruus, liiv, killustik, muld. Tel 5373 1475.

Üldehitustööd vundamendist lõppviimistluseni, ka metallkonstruktsioonil. Tel 5556 6995, 5649 2353.

Virtsapütt. Tel 518 5879.

LOOMAD

Mahetalu müüb musta-valgekirjusid tiineid mullikaid. Poegimine jaanuarist märtsini. Veovõimalus. Tel 5560 3080.

Metsä Forest Eesti AS
ostab kasvavat metsa, metsamaad, palke ja paberipuitu, küttepuitu ja võsaraiejäätmeid

Tel 511 8671, 509 0200
e-post eesti@metsagroup.com

Metsä

Metsäliitto Eesti AS on nüüd Metsä Forest Eesti AS

Renlog

Raieõiguste ja metsakinnistute ost.
Tel 517 4303,
argo@renlog.ee,

www.renlog.ee

VEEGRUPP

- kanalisatsiooni- ja veetrassitööd
- sanitaartehnilised tööd
- süvaveepumpade ning septikute paigaldus

Tel 521 7415
info@veegrupp.ee
www.veegrupp.ee

PÕLLUNDUS

Ostan või võtan rendile põllumaad. Tel 515 7741.

Kasvuhooned ja kihtplast kasvuhoonetele. Tel 503 7585, www.kasvuhooned.com.

METSAMATERJAL

Arbormen OÜ ostab metsa, metsamaad ja raieõigust. Parim hind ja kiire tehing. Tel 522 0321.

Ostame kuuse- ja männipalke, metsakuiva ja tuulemurdu. Tel 504 1480.

TÖÖ

20-aastane mees otsib tööd Võhmas, võib ka Viljandis. Teen nii sise-, väli- kui abitöid, 3 € tund. Tel 5633 6732.

Järva Veod pakub tööd metsaveoautojuhile (tõstukiga auto), nõutav töökogemus. Info tel 5660 8447 (Heiki), heiki@jveod.ee.

Vajame autoremondilukkseppa. Tel 5199 8447.

OST

GRUNDAR PUIT OÜ

Metsakinnistute ja raide ost
(sobivad ka osaliselt raiutud ja hüpoteegiga koormatud metsakinnistud).
Aitame metsakavade koostamisel ja paberite vormistamisel.
Tel 510 3681, andrus@grundar.ee
faks 447 0525, Lille 4, Pärnu

Ostan vanametalli ja autoromusid. Tel 5618 1312.

OÜ OK Mets ostab raieõigust, metsamaad ja ümarmaterjali. Ülestöötamine ja vedu. Tel 527 8119, 503 3379.

Ostan vanu katalüsaatoreid. Tel 504 4777, www.remetal.ee.

Ostan erinevaid koolimärke 15 €/tk. Tel 5595 8057.

MÜÜK

Kuivad pakitud kütteklotsid. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Kuivad ja märjad küttepuud. Tel 502 9596.

Kuivad lepaklotsid 40 l võrgus, 1,50 € võrk. Tel 5828 9919.

Kuiv lepp võrgus. Tel 511 1177.

Küttepuud. Tel 518 2565.

Lõhutud küttepuud. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Mahutid, septikud, lipumastid. Müük, vedu, paigaldus. Tel 5344 3556, info@plastekor.ee.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalaudu. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa jõulukuuski (hulgi). Tel 507 1227.

Müüa vintraudne püss Bars, kaliiber 5,6 × 39, koos laskemoonaga. Loaga ostjale. Info tel 523 2615.

Müüa lambaliha, kalkunid, haned, pardid. Tel 5816 4973.

Müüa lõhutud küttepuid ja kütteklotse 40 l võrkkotis, hind 1,50 €. Tel 5683 0454.

Müüa mahesealiha 3 €/kg. Kojutoomine tasuta. Min kogus 1/4 siga. Tel 5596 6712, 5555 3518.

Müüa põranda-, voodri- ja ehituslaudu. Eri laiused. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Müüa turbabriketti kojutoomisega. Tel 506 6684.

Müüa täispuidust korralik nari. Info tel 5663 3029.

Soodsalt puit- ja turbabrikett, kuivad kütteklotsid (lahtised ja pakitud). Vedu. Tel 506 8501, 520 2190.

Pakitud kütteklotsid ja kaminapuud. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Raassilla rehvitöökojas kõik kasutatud sõiduautorehvid 15–17,50 €/tk. Suur valik kaubiku- ja protekteeritud rehve. Tel 5348 0984.

Saar, kask 27 €/rm. Tel 5867 6699.

Toores lepp 24 €/rm. Tel 5692 6567.

Toores saar 28 €/rm, lepp 25 €/rm. Tel 525 6015.

Pakitud turba- ja puitbrikett, alusel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

KASUTATUD ASJAD

Müüa saunaahi (mat 6 mm, veesärk, h 230 €) ja soojakuahi (buržuika, h 80 €). Tel 503 6114.

Müüa kasutatud rehve ja velgi. Paala tee 52a (Eesti Energia hoov), tel 5647 5342, www.aalux.ee.

Taaskasutuskeskus Sahtel võtab komisjonimüüki mööblit ja kodutehnikat. Kaalu t 9, Viljandi, tel 5304 7744.

Ostan vanu fotosid ja postkaarte (linnavaated, mõisad, raudteejaamad, koolid jne). Hind kuni 7 €. Tel 5566 9430.

Ostan vanaaegse söögilaua, raamatuid, postkaarte, paberrahasid, münte, nõusid, maale, ikoone, medaleid, hõbedat,märke, ordeneid, dokumente, kelli jne. Tel 5829 9810.

Nõukapood Turu t 13, vanavara ost-müük. Tel 5804 6910.

Ostan kurgi, tomati, vorsti, juustu, keeksi, kala jms pildiga vaagnaid ja liudu, sõjaeelse Eesti Vabariigi aegseid serviise või nende üksikuid esemeid. Hind kuni 50 €. Tel 5566 9430.

Ostan vanu fotosid, postkaarte, münte, märke, medaleid, lauahõbedat, nõusid, fotoaparaate, mänguasju, kelli ja muid vanaaegseid esemeid. Tulen kohale maakonna piires. Tel 517 4050.

Ostan teie üleliigseid vanu asju ja aitan kaubikuga kolida. Tel 5649 5965.

Ostan vanu raamatuid, kunsti, märke, medaleid, ordeneid, münte, paberrahasid, postkaarte, fotosid, fotoaparaate, lauanõusid, hõbedat, mänguasju, marke, mööblit jm. Tel 5629 8981.

Vanavara, müntide, märkide, medalite, markide, postkaartide, kunsti, mustriga nõude ost. Tel 5566 3939.

Avaldame kaastunnet Monicale kalli ema

LEIDA VÄRGI

kaotuse puhul.

Töökaaslased Bed Factory Sweden OÜ-st

Mälestame head naabrit

LEIDA VÄRKI

Naabrid Eeva ja Leili

Südamlik kaastunne Alinale lastega elukaaslase

ARVI KOLOMAINENI

kaotuse puhul.

Kauri ja Rainer

Nüüd on Maalehe tellimiseks parim aeg!

1. Saad **Mangi horoskoobid** koju kätte. Horoskoobid ilmuvad 19. detsembri ja 9. jaanuari Maalehes.

2. Leiad 23. detsembril ilmuva Maalehe vahelt **suure 2014. aasta seinakalendri.**

3. Tellides vähemalt 6 kuuks või otsekorraldusega, **osaled suures auhinnaloosis.**

16. detsembril läheb loosi kvaliteetne **Delli süle-arvuti** ja **5 kinkekorvi** Itaalia köögi hõrgutistega. Jaanuaris selgub 6 tellijat, kes sõidavad Maalehega **Lõuna-Itaaliasse** või **Bulgaariasse-Makedooniasse**.

*Hind aastatellijale.

Täpsem info ja tellimine: www.maaleht.ee/tellimine | klienditugi@lehed.ee | 680 4444

Tellijana saad kõiki Maalehe artikleid täismahus lugeda ka veebis ja mobiilis.
VEEBIS www.maaleht.ee
MOBIILIS m.maaleht.ee

Vaid 4,05 €* kuus!

Maaleht

Chicago Pneumatic

CP 7748TB
½", 1250 Nm, 2,0 kg
Art nr 8941077480
170€
Hind sisaldab käibemaksu!

CP7748TB
1250Nm!

Chicago Pneumatic - professionaalsete suruõhutööriistade ja garaažiseadmete sügiskampaania!

PARIM HIND SUPER HIND! PÄRIM KVALITEET

Hydroline

www.cp.com

www.hydroline.ee
Raua 18, Viljandi 71020 , Tel. 43 34 400

DAMMIX

ostab
- KASVAVA METSA RAIEÕIGUST
- METSAMATERJALI
- METSAKINNISTUID

info kalle@dammix.ee
tel 5629 4011
www.dammix.ee

Kui Sulle läheb korda, mis toimub Sinu kodukandis, siis loe
SAKALAT

Registreeri ennast digilehe kasutajaks ja igal esmaspäeval kuni novembri lõpuni loosime kõigi viimasel kuul digilehte lugenute vahel välja
5 SAKALA KVALITEETSET POEKOTTI

Võitjatega võetakse e-posti teel ühendust!

www.sakala.ajaleht.ee

Merilux Ehitus

Fassaadi soojustus- ja viimistlustööd
Katusekattetööd
Üldehitus

Tel 5649 4910
5347 0972
E-post info@meriluxehitus.ee
www.meriluxehitus.ee

Eesti ERAMETS
ostame
METSAKINNISTUID
üle Eesti: tel 507 2544
www.erametsa.ee
METSALE HEA PEREMEES!

Höövelliist

OÜ Eesti Höövelliist on asutatud 1993. aastal.
Ettevõtte põhitegevusala on profiilliistude tootmine.

Otsime oma kollektiivi
PEARAAMATUPIDAJAT.

Tööülesanded:
- *igakuine majandusaruannete ja aastaaruannete koostamine*
- *konsolideerimine*
- *maksudeklaratsioonide ja statistiliste aruannete koostamine ning esitamine*
- *palgaarvestus ja ostuarvete sisestamine*
- *raamatupidamisest tulenevad jooksvad ülesanded*

Nõuded:
- *raamatupidamis-, finants- või majandusharidus*
- *vähemalt kaheaastane töökogemus pearaamatupidajana*
- *inglise keele valdamine suhtlustasandil*
- *erialaste seaduste ja regulatsioonide tundmine*
- *hea arvutioskus*

Omalt poolt pakume:
- *täienduskoolitust*
- *viienädalast puhkust*

Töökoht asub Suure-Jaanis Viljandimaal.
CV saata hiljemalt 24. novembriks e-posti aadressil info@hoovelliist.ee. Info telefonil 435 1050 või 5625 2444.

SEAT

Liisingu sissemakse 0%

SEAT Toledo 1,2 TSI iTECH 105 hj
tavahind 18 115 €
soodustus **3125 €**
soodushind **14 990 €**

KUPONG
väärtuses
3125 €*

Hinna sees lisaks Style varustusele:
- automaatne kliimaseade
- parkimisabi taga
- tagaklaasi puhasti ja pesur
- peatugi taga keskel
- jahutusega kindalaegas
- metallikvärv

Keskmine kütusekulu 3,9-5,8 l/100 km, CO_2 heide 104-134 g/km

SAADAVAL vaid 15 AUTOT!

TOLEDO hinnaga 14 990 €

* LUNASTATAV TOLEDO OSTUGA VÄÄRTUSES 18 115 €. ÜKS KUPONG KEHTIB ÜHE OSTU KOHTA.

SILLER AUTO
Suur-Kaare t 69, Viljandi
Tel 444 8866

ENJOYNEERING